

Kvinnan i vitt

Kvinnan i vitt

dramatisering av Wilkie Collins roman med samma namn

av Christian Lanciai (2006)

Personerna:

Walter Hartright, teckningslärare
Anne Catherick
Greve Isidor Ottavio Baldassare Fosco
Sir Percival Glyde
en polis
Marian Halcombe
Laura Fairlie, senare Glyde, hennes halvsyster
en tjänare
Mrs Clements
Vincent Gilmore, Fairlies familjeadvokat
Merriman, Glydes advokat
Grevinnan Eleanor Fosco, Lauras faster
Fanny, Lauras trotjänarinna
Doktor Dawson
Eliza, en tjänarinna
Hester, köksa
Doktor Goodriche
Rubelle, mentalsköterska
en dårhusläkare
en sjuksyster
Lucy, tjänarinna hos Mrs Catherick
Mrs Jane Catherick
sakristanen i Gamla Welmingham
en brandkapten med brandsoldater
en tjänare hos greve Fosco

Handlingen äger rum i England omkring 1850.

Copyright © Christian Lanciai 2006

Kvinnan i vitt

Akt I scen 1. I en park i London.

Walter Två unga fröknar skall jag alltså undervisa i ett fint hem vid Cumberlandns kust. Det blir inte något steg uppåt i min karriär men snarare en nödlösning för att klara uppehållet ännu någon tid framåt... En konstnär blir aldrig mer än en konstnär, en skapare står alltid på samhällets botten då han bara kan skapa som fullständigt fri, och samhället gör all frihet omöjlig... Men jag kan inte vägra erbjudandet. Det vore fel mot min lärare, som gav mig jobbet, och jag kan ju faktiskt teckna och lära andra att teckna...

(Damen i vitt har smugit sig fram bakom honom och vidrör nu lätt hans axel. Han rycker till och griper hårt om sin promenadkäpp för att slå till, när han ser uppenbarelsen av en kvinna i vitt.)

Vad gör en varelse som ni så här mitt i natten?

Anne Ursäkta mig, men är detta vägen till London?

Walter *(förbluffad av hennes väsen, kommer sig inte för att svara.)*

Anne Jag ber om ursäkt om jag skrämde er, men är detta vägen till London?

Walter Ja, visst är det vägen till London. Har ni hamnat vilse, eftersom ni måste fråga om vägen?

Anne Jag har aldrig varit i London tidigare. Men jag försäkrar er att jag har hederliga avsikter. Jag har vänner i London som kan hjälpa mig.

Walter Är ni då i knipa?

Anne Inte mer än att jag har behandlats mycket illa av en högt uppsatt man. Känner ni några högt uppsatta män?

Walter Jag är bara teckningslärare.

Anne Gudskelov! En vanlig enkel man! Då kan jag lita på honom.

Walter Hur kan jag hjälpa er?

Anne Skulle ni kunna skaffa mig en droska? Det är allt jag behöver. Sedan klarar jag mig nog på egen hand.

Walter Men hur har ni hamnat här mitt i natten? Klockan är ju nästan ett.

Anne Jag ber ännu en gång om ursäkt för att jag skrämde er. Jag måste vara försiktig. Därför var jag tvungen att smyga mig fram till er och tilltala er försiktigt.

Walter Är ni då förföljd?

Anne Det kan man lugnt påstå.

Walter Av vem? För vad?

Anne En högt uppsatt man, för de brott han har begått emot mig. Fråga mig inte mer. Vart är ni själv på väg?

Walter Jag skall i morgon resa till Cumberland för att där träda i tjänst som teckningslärare åt två unga fröknar.

Anne Jag var lycklig i Cumberland en gång. Det var ett ställe som hette Limmeridge. *(Walter baxnar.)* Men de är döda nu, dem som jag älskade. Men vad är det? Hörde ni något?

Walter Inte alls. Men vad har man gjort emot er?

Anne Tala inte om det. Bara hjälp mig till en droska.

Walter Jag ser en där framme. Gå bara rakt fram till honom, säg ingenting mer än adressen, och han skall hjälpa er ända fram.

Anne Tack skall ni ha. Jag är er oändligt tack skyldig.

Walter Inte alls. Jag önskar jag kunde göra mer för er.

Anne Inte just nu. Men kom ihåg mig. Farväl. *(skyndar sig iväg.)*

Walter Vilken uppenbarelse! Som från en annan värld! Och helt klädd i vitt! Hon verkade skärrad men inte rubbad. Men vem är det nu mer som kommer spökande fram här i parken?

(Fosco och Glyde kommer flåsandes förbi.)

Fosco Inte har ni möjligen sett en lös kvinna här?

Glyde Där är en polis. Låt oss fråga honom. *(Polisen kommer fram.)*

Fosco Inte har ni möjligen sett en ensam kvinna driva omkring här?

polisen Vad då för kvinna?

Fosco En kvinna helt klädd i vitt.

polisen Nej, det har jag då verkligen inte gjort. Vad har hon gjort?

Glyde Hon har rymt från ett sinnessjukhus.

Fosco Mitt sinnessjukhus.

polisen Jag förstår. Är hon farlig?

Glyde Så farlig som en galen kvinna kan vara.

polisen Jag kan tyvärr inte hjälpa er.

Glyde Kom igen, greven! Vi måste fortsätta jakten på egen hand!

Fosco Jag kommer. *(Gubbarna skyndar vidare ut.)*

polisen (till Walter) Hon måste vara bra farlig om en greve och hans vän ger sig ut mitt i natten för att jaga henne.

Walter Hon var det ofarligaste man kan tänka sig, en helt ren och värnlös kvinna oförmögen till något ont och till och med oförmögen till sitt eget försvar.

polisen Ni har alltså träffat henne?

Walter Ja. Jag hjälpte henne fly.

polisen Tur att de inte bad om min hjälp. För mig får en sådan kvinna gärna vara fri. *(går vidare)*

Walter (ensam) Förrymd från ett sinnessjukhus? Har jag hjälpt en olycklig kvinna att fly från ett ont och orättvist öde, eller har jag försatt någon i livsfara med att hjälpa henne på rymmen? Hur skall jag väl någonsin kunna glömma en sådan kvinna innan jag fått veta mera om henne? Nu får jag en precis lagom sömnlös natt för min avresa.

Scen 2. Limmeridge vid havet i Cumberland.

En fin middagssalong. Marian och Walter.

Marian Jag är rädd att ni kommer att finna det ganska tråkigt här. Vi är mest bara kvinnor som grälar sinsemellan, och priset i tråkighet tas av vår onkel, Lauras förmyndare, som är invalid och hur sjuk som helst fastän ingen begriper vad han lider av och allra minst han själv. Han är väl bara en hysterisk hypokondriker.

Walter Men du och Laura är så olika som natt och dag. Är ni faktiskt systrar?

Marian Vi är halvsystrar men står varandra närmare än systrar. Du har rätt. Vi är varandras motsatser i allt, både praktiskt och utseendemässigt och karaktärsmissigt, men vi kan inte leva utan varandra. Laura är vacker och spröd, känslig och ömtålig, begåvad och opraktisk och har svårt för att orientera sig i männens värld, medan jag är praktisk och genomskådande, manhaftig om du så vill och ful, orädd och hänsynslöst intelligent, varför vi kompletterar varandra fullständigt. Men vad var det för ett sällsamt äventyr du hade i London?

Walter Jag har aldrig varit med om något liknande. Det var natten innan jag reste hit, och jag vandrade hemåt från min systers och moders stuga genom Hampstead, när jag drömmande i parken väcktes av en lätt kvinnlig beröring på min skuldra. Det var en kvinna helt klädd i vitt som tydligen var något vilsen och ville

veta vägen till London. Hon verkade skadad på något sätt och antydde att någon i hög ställning ville henne ont och redan hade gjort henne mycket ont. Spröd och ömtålig som av sköraste glas var hon samtidigt vaken och klartänkt och gjorde inget intryck av att vara osund. Jag hjälpte henne på traven, hon försvann, och så dök de där båda gentlemännen upp på jakt efter henne och påstod att hon rymt från ett sinnessjukhus. Det var svårt att tro.

Marian Mina sympatier är helt på hennes sida. Vad sade du att hon hette?

Walter Hon sade aldrig sitt namn. Men det märkligaste var att hon kände väl till Limmeridge och hade känt era avlidna föräldrar och haft det bra här.

Marian Helt i vitt, sade du?

Walter Fullkomligt.

Marian Då kan det ha varit Anne Catherick.

Walter Vem är hon?

Marian Dottern till en av mammas närmaste väninnor. Hon anbefallde Anne i vår vård, och hon fick gå i skola här, men hon var något autistisk.

Walter På vilket sätt?

Marian Hon hade svårt för att lära sig, men det hon lärde sig satt sedan desto djupare. Bland annat fick hon en gång en vacker vit klänning av mamma, vilken gåva gjorde så djupt intryck på henne och ingav henne en sådan tacksamhet att hon lovade att alltid bära vitt.

Walter Du milde.

Marian Just det. Men Anne Catherick var dessutom nästan jämnårig med Laura och dessutom av samma sirliga kroppsbyggnad, varför det blev en vana för oss att alltid skänka hennes avlagda kläder till Anne. Hon var elva år när hon kom hit, det var elva år sedan, men medan de växte upp blev de mer och mer lika varandra.

Laura (kommer in utifrån) Här sitter ni och kuttrar med varandra. Vad är det för hemligheter ni diskuterar så intensivt, eler är det bara skvaller?

Walter (baxnar när han ser Laura, som om han upptäckt något hos henne.)

Marian Det är varken hemligheter eller skvaller, Laura. Det är Anne Catherick. Walter har träffat henne i London.

Laura Så roligt! Hur mädde hon?

Marian Inte särskilt väl, enligt vår lärare.

Walter Hon kände inte London men hade tydligen vänner där som hon hoppades skulle hjälpa henne.

Laura Jag minns henne så väl. Vi tyckte alltid synd om henne för att hon var så hjälplös och vilsen. Lika långt som jag står från Marian i duglighet stod Anne från mig. Men hon var mycket tillgiven. Jag skall se hur det går för onkel. (*går*)

Marian Du ser ut som om du sett ett spöke.

Walter Vi pratade om denna Anne Catherick när Laura kom in. Jag trodde först jag såg Anne Cathericks dubbelgångare.

Marian Så du har observerat likheten.

Walter Klä Laura som Anne Catherick, och hon kunde misstas för Anne Catherick.

Marian Min mor gjorde samma observation. De är lika varandra på ett förunderligt sätt.

Walter Men bara till utseendet. De har samma sirliga gestalter och eteriska utseende, samma färg på hår och ögon, i stort sett samma ansiktsdrag, men Laura är begåvad och lugn medan den andra gjorde ett nervöst och överspönt intryck och inte verkade särskilt begåvad, snarare enkel.

Marian Ja, det är Anne Catherick, och Laura är själsligt tack och lov hennes motsats.

Scen 3. Teckningslektionen.

Laura Jag vet inte hur stor framgång jag gör. Egentligen har jag ingen talang.
Walter Inte alls, Laura. Som alla begåvningar underskattar du dig själv.
Laura Men jag får det aldrig som jag vill ha det!
Walter Det får man aldrig. Det är den kompromissen man alltid måste göra som konstnär. I stället för att yrka på perfektion och kräva den fanatiskt gäller det helt enkelt att komma så nära idealet som möjligt utan att nå det.
Laura Menar ni att man inte skall nå vad man eftersträvar?
Walter Så länge man strävar efter det förblir det ett ouppnåeligt ideal. När man slutligen har nått det blir man bara besviken på det.
Laura Jag har aldrig haft något ideal.
Walter Inte ens i kärlek?
Laura Varför talar ni om kärlek?
Walter Det bara halkade ur mig.
Laura Ni får inte tala med mig om kärlek.
Walter Varför inte det?
Laura Fråga mig inte.
Walter Naturligtvis skall jag låta bli i så fall, men vi har redan umgåtts så länge och så nära och lärt känna varandra så väl att det föll sig helt naturligt.
Laura Jag beklagar att jag inte kan tala om det.
Walter Förlåt mig.
Laura Nej, förlåt *mig*. Jag skäms för att jag inte kan vara öppen med er.
Walter Skäms inte. Jag skulle aldrig ha fört ämnet på tal. Det är *mitt* fel.
Laura Nej, ni är så hygglig och så hjälpsam och hänsynsfull och så tålmodig med oss, ni har alltid uppfört er korrekt som en perfekt gentleman, och förr eller senare måste ju känsligheten krypa fram när man arbetar med skapande och allt, men förlåt mig att jag rodnar och måste blygas inför er, men det är inte ert fel.
Walter Vems fel är det då?
Laura Det kan jag inte säga.
Walter Vet ni det inte?
Laura Jo, jag vet det, men jag har aldrig träffat honom. Men även han är oskyldig. Vi är alla oskyldiga. De som ställde till det är döda...
Walter Ni talar i outrannsackliga fascinerande gåtor. Får jag någon gång veta lösningen?
Laura Det får ni säkert, men då är det för sent.
Walter För sent för vad?
Laura Det får ni veta då.
Walter Ni låter som om ni inte visste det själv.
Laura Jag ber er, fråga mig inte mera. En dag skall allting bli uppenbart, men just nu måste jag hålla allt för mig själv. (*bryter upp och lämnar rummet*)
Walter (ensam) Om kvinnan i vitt var ett outrannsackligt mysterium så är Laura en gåta gömd i ett problem under ett stängt lock till en kista utan namn. Dessa ödessystrar har mycket gemensamt som de kanske inte ens själva är medvetna om men som hänger över dem som ett oblitt hotande öde. Tur att Laura har en kavat syster.

Marian (kommer in) Laura gråter. Nej, säg ingenting. Jag vet allt. Ni älskar henne. Men det värsta är att hon älskar er.

Walter Det borde väl snarare lösa än skapa problem?

Marian Inte i det här fallet. Laura är förlovad.

Walter Å!

Marian Är ni förvånad?

Walter Naturligtvis. Ingen har nämnt något om saken.

Marian Det är ett rent resonemangsäktenskap som bestämdes av hennes föräldrar och slöts juridiskt redan vid hennes fars dödsbädd. Ni förstår, Laura blev en mycket rik arvtagerska.

Walter Hon ger inte det intrycket.

Marian Nej, hon ger intryck av att vara lika fattig och anspråkslös som jag, ty hon har alltid varit solidarisk med mig liksom jag med henne. Vi älskar varandra som systrar fastän vi bara är halvsysstrar. Men förstår ni konsekvenserna av detta?

Walter Jag har trampat i klaveret.

Marian Nej, Walter, ni har skött er utomordentligt väl. Ni har aldrig gjort några närmanden men ändå lyckats sätta en sträng i dallring hos Laura som aldrig ljudit förut. Ni har gjort intryck på henne och väckt hennes känslor, och hon kommer aldrig att glömma det, ty ni är hennes första kärlek.

Walter Men hon är praktiskt taget redan bortgift.

Marian Ingen kan ändra på det. Walter, ni måste tyvärr lämna oss, så att vi kan fortsätta vara vänner. (*tar hans hand*)

Walter Jag förstår. Vem är han?

Marian En högt uppsatt man.

Walter (hajar till) Vad heter han?

Marian Sir Percival Glyde från Hampshire.

Walter (vild) Från Hampshire?

Marian Ja. Är det så upprörande?

Walter Kvinnan i vitt sade sig komma från Hampshire.

Marian Anne Catherick igen. Ni har fått henne på hjärnan.

Walter Jag kan inte glömma henne.

Marian Glöm dock er kärlek för Laura för hennes egen skull. Var vår vän i stället, ty något säger mig att vi kommer att behöva de få vänner vi har, i synnerhet efter Lauras giftermål. Ingen av oss vet något om denne Sir Percival Glyde.

Walter Var hittade era föräldrar honom?

Marian Fråga mig inte. Vi har bara fått lita på att Lauras far visste vad han gjorde. Kanske det var någon tacksamhetsskuld.

Walter Eller utpressning?

Marian Omöjligt. Sådant kan vi inte spekulera i.

Walter Något säger mig att kvinnan i vitt vet något som vi borde veta.

Marian Om du söker henne hoppas jag du hittar henne. Hennes hemlighet är vår hemlighet.

Walter Det är det jag menar. Jag *skall* hitta henne. Och jag skall hålla kontakten med er som en pålitlig vän.

Marian Det är allt vad vi begär. När reser ni?

Walter Genast.

Marian Nej, vänta några dagar, så får vår onkel smälta det, som anställt er. Säg att ni fått ett brev som återkallar er till London.

Walter Som ni vill. Jag beklagar att jag måste säga upp mig.

Marian Det beklagar vi alla och i synnerhet Laura, men det är för hennes eget bästa. Tack, Walter, för att vi kan lita på er.

Walter Det kunde redan kvinnan i vitt, och jag ger er samma garanti.

Marian Det är vi tacksamma för.

Walter Jag skall forska i denne Sir Percival Glyde.

Marian Och jag skall bevaka honom.

Walter Vi förstår varandra.

Marian Ja. Allt för Lauras bästa.

en tjänare (visar sig med ett brev) Ett brev, frun.

Marian Från vem?

tjänaren En okänd kvinna.

Marian Vad då för en okänd kvinna?

tjänaren Okänd av det äldre slaget.

Marian Ingen avsändare, men adresserat till Laura. Då får jag öppna det. *(öppnar det, läser och blir förskräckt.)*

Walter Vad är det?

Marian En anonym varning till Laura för hennes tillkommande.

Walter Vad varnar hon för?

Marian (läser högt) "Tror ni på drömmar, fröken? Jag drömde i natt om er. Ni stod vid altaret, och er man var dubbelt så gammal som ni men såg bra ut, hade en torr hosta och ett ärr på ena handen. Var det er blivande man? Jag tittade in i djupet av hans hjärta och fann bara egenkärlek, opportunist, hänsynslös egoism och egennytta, och det stod skrivet att han bara skulle välla andra människor olycka. Bakom er stod en ängel som grät, och bakom honom stod en djävul och skrattade." *(sänker brevet)* Kan varningen bli tydligare?

Walter Men det måste väl gå att ta reda på vem som har skrivit det?

Marian Nej, det är textat, men det måste vara av en kvinna.

Walter En kvinna engagerad i Lauras öde.

Marian Ett anonymt brev är anonymt och får aldrig tas på allvar.

Walter Men hon vet tydligen vad hon skriver om.

Marian Hon berättar sin hemska dröm och bekänner att hon tror på sanndrömmar. Detta kommer att uppröra Laura i hennes innersta. Jag kan inte visa det för henne.

Walter Du måste. Och vi måste kunna ta reda på vem brevskriverskan är.

Marian Det slår mig nu en annan kuriös incident.

Walter Nå?

Marian En elev i vår skola blev nyligen straffad för att han insisterade på att ha sett ett spöke i kyrkogården.

Walter Får spöken inte förekomma vid kyrkogårdar?

Marian Det var inte det. Han identifierade spöket som Laura.

Walter Men Laura lever. Det kan inte ha varit hon.

Marian Pojken menade sig ha sett spöket helt klätt i vitt.

Walter Anne Catherick!

Marian Du menar inte att hon kan ha varit här?

Walter Naturligtvis! Och det måste vara hon som skrivit brevet.

Marian Antaganden bara. Vi har inte sett henne.

Walter Låt oss gå till kyrkogården. Hon kan ha lämnat något spår av sig kvar där.

Marian Du menar inte allvar.

Walter Jo, i högsta grad.

Marian Då går vi dit genast. *(tar honom resolut i armen och går ut med honom.)*

Scen 4. Kyrkogården.

Walter Visa mig er familjegrav, vid vilken pojken såg spöket.
Marian Här är den. Här vilar mor och Lauras far, som bortlovade henne åt Sir Percival Glyde.
Walter Någon har varit här. Ser du?
Marian Vad då?
Walter Någon har börjat rengöra gravstenen men lämnat det halvgjort, som om hon blivit avbruten.
Marian Ja, det är tydligt. Vem kan ha gjort det?
Walter Någon i er familj?
Marian Omöjligt.
Walter Anne Catherick.
Marian Ni är besatt av henne.
Walter Hon är besatt av er familj och vill beskydda den.
Marian Mot vilka faror skyddar hon den med att rengöra en gravsten?
Walter Rengöringen bevisar bara hennes omsorg och ömhet mot er. Jag har en idé. Hon vill säkert fortsätta sitt arbete. Jag väntar och vakar här om hon skulle komma tillbaka.
Marian Det kan bli en lång natt för er.
Walter Jag är van vid långa sömnlösa nätter, och jag är van att chansa på min tur. Har vi tur dyker hon upp, har vi otur har vi ingenting förlorat.
Marian Ni får ta den chansen ensam. Jag skulle bara börja frysa.
Walter Gå hem, Marian. Jag sköter det här.
Marian Lycka till. (*går*)
Walter Det är min instinkt som vägleder mig, och ju mera lyhörd man är mot sin instinkt, desto mera focuserad och medveten är man. Låt mig vaka så länge det går, och något säger mig att det kan ge resultat.
(Två kvinnor kommer in. Walter döljer sig. De kommer fram till graven. Kvinnan i vitt har en kapp över sin vita klädsel.)
den äldre Håll kappan på, kära vän, så att du inte fryser under arbetets gång.
damen Det tar inte lång stund. Halva arbetet är redan färdigt. Ni kan gå hem så länge.
den äldre Tack för det. Bli inte ute för länge.
damen Jag kommer när jag är klar. (*börjar putsa gravstenen. Den äldre går. Walter träder försiktigt fram.*)
Walter Bli inte förskräckt. Vi har träffats förut.
Anne (avbryter sig) Jag känner igen den rösten. Den vill mig väl.
Walter Vad är ni ute efter, Anne Catherick?
Anne Ni vet vad jag heter!
Walter Er gåtfullhet har tvingat oss att ta reda på så mycket som möjligt om er.
Anne Ni vet ingenting om mig.
Walter Vad är det vi inte vet?
Anne Det som jag vet om andra som de själva inte vet.
Walter Jag vill bara hjälpa er.
Anne Hur då?
Walter Efter att vi hade skilts på vägen till London uppenbarade sig två äldre män på jakt efter er. De sade till en polis att ni hade rymt från ett sinnessjukhus.

Anne (förfärad) O!

Walter Var inte rädd. Jag förrådde er inte utan var helt nöjd med att ha hjälpt er komma undan. Men varför skrev ni det anonyma brevet till Laura Fairlie?

Anne Ack, jag vet ingenting om det!

Walter Vad är ni så rädd för?

Anne Endast sanningen och dem som fruktar den och gör vad som helst för att förkväva den, som de vill förkväva mig.

Walter Er omsorg om Laura Fairlie är rörande, speciellt som ni råkar likna henne.

Anne Gör jag? Det tar jag som en komplimang. Hennes mor var min bästa vän i världen och bättre än min egen mor. Därför slösar jag så med min ömhet över denna gravsten, ty det är allt jag har kvar av henne. Men snart nu är mitt arbete färdigt och gravstenen ren och fin igen.

Walter Var det er mor som spärrade in er?

Anne Ack, tala inte om det. Nej, hon var oskyldig.

Walter Ni har i detalj beskrivit i ert brev till Miss Fairlie hennes blivande brudgum, som om ni kände honom alltför intimt. Är det han som vållat er olycka?

Anne Ni skrämmer mig så med att veta för mycket.

Walter Alltså är den ni fruktar och som gjort er så mycket ont Sir Percival Glyde?

Anne (skriker ut) O! Ni får inte yttra den mannens namn! Han kommer bara olycka åstad, och hans blotta namn är en inbjudan av olyckan!

den äldre (kommer tillbaka) Vad skriker du för, älskade vän? Vad är det för en gynnare som skrämt dig? *(Till Walter)* Vad menar ni med att göra denna unga sköna dam så upprörd?

Walter Förlåt mig. Jag ville bara hennes bästa. Hon känner mig sedan förut och vet att jag aldrig skulle kunna göra någon kvinna något illa.

Anne Det är sant. Han är oskyldig och vill mig bara väl. Jag är bara så rädd och lättskrämd.

den äldre Det är bäst du genast kommer med mig hem. *(till Walter)* Och vad gör ni här vid kyrkogården så här sent, unge man? Trodde ni er också skåda spöken?

Walter Jag är lika angelägen om att i möjligaste mån beskydda familjen Fairlie som Anne Catherick här.

den äldre Hur vet ni vad hon heter? Har hon presenterat sig?

Anne Han har tagit reda på det för att han bekymrar sig för mig, liksom även Miss Fairlie och hennes halvsyster gör, vilket är ädelt av dem.

den äldre Kom nu med mig hem, lilla flicka. *(till Walter)* Och ni gör också klokast i att lämna kyrkogården för i natt.

Walter Ni har alldeles rätt.

(Den äldre Mrs Clements tar hand om Anne och leder henne ut. Walter går ut sist.)

Akt II scen 1.

Vincent Gilmore Men ni måste ju förstå att detta brev är skrivet av en oberäknelig kvinna som inte ens kan hållas ansvarig för vad hon skriver. Sir Percival Glyde är en baron och högt uppsatt medborgare som framgångsrikt tillkämpat sig en plats i parlamentet utan att någon lyckats hitta en fläck på hans karaktär och förflutna, vilket vill säga mycket i politiska sammanhang.

Walter Ändå vill jag mena att detta anonyma brev är djupt känt och ärligt skrivet och inte kan ignoreras utan vidare.

Marian Kvinnan som skrivit det är bara mån om Lauras välgång lika mycket som jag.

Gilmore Era hjärtans känslighet skenar iväg med dess blödighet. Man får inte ta en galen kvinna på allvar. Hon har ju suttit på sinnessjukhus och förpassats dit av sin egen mor!

Walter Nej, av Sir Percival Glyde.

Gilmore Nåväl, han får förklara saken när han själv kommer hit. Jag är säker på att han kan ge en tillfredsställande förklaring till denna dementa flickas olyckliga agerande. Jag skall låta kopiera hennes varningsbrev och skicka det till Sir Percival Glydes advokat, som jag känner mycket väl. Sir Percival Glyde hör till samhällets outhärliga stöttelelare!

Marian Om han kan lugna oss är allt gott och väl. Om inte, kan det inte bli något äktenskap av för Lauras del.

Gilmore Det är tur att ni är så klok och förnuftig, *Marian*, när er syster utsatts för obalanserade anonyma brev från sinnessvaga hysterikor.

Marian Döm henne inte. Ni har inte träffat henne.

Gilmore Nej. Har ni?

Marian Jag skulle ha träffat henne, men hon hade lämnat Todds gård redan dagen efter att *Walter* träffat henne vid kyrkogården.

Gilmore Således är det bara unge *Walter* här som alls träffat denna makabra kvinna i vitt, som bara vållar upprördheter hur och var hon än hör av sig. Och dess värre måste väl nyckelvittnet i denna affär lämna oss, vilket jag beklagar å det synnerligaste, i synnerhet då Sir Percival Glyde kommer hit på måndag och kan förklara hela saken.

Walter Jag beklagar också att jag måste iväg.

Gilmore Får man fråga varför?

Walter Privata skäl.

Gilmore Jag förstår. Och gamle herr Fairlie och *Laura* har accepterat det?

Walter Ja.

Marian Han har inget val, herr *Gilmore*.

Gilmore Då har han inte det.

(Laura kommer in.)

Laura Jag hoppas, *Walter*, att ni er sista afton bland oss vill delta med oss i en sista middag.

Walter Jag kan inte refusera er inbjudan, kära *Laura*.

Laura Låt oss en sista gång ha trevligt tillsammans medan det går, ty ingen vet vad som kommer att hända sedan.

Marian Vi ska göra det bästa av saken, *Laura*, vad som än händer.

Laura Ja, så länge du står vid min sida är det möjligt. Och så länge *Walter* ännu är här har jag även en bror vid min sida.

Walter Naturligtvis skall jag inte släppa kontakten med er.

Laura Det hoppas jag verkligen.

Gilmore Låt oss alltså göra det bästa av saken och njuta av en god middag och för tillfället glömma både framtiden, Sir Percival Glyde och kvinnan i vitt.

Walter Henne glömmet jag aldrig.

Marian Glöm henne bara för i kväll, *Walter*. Vi behöver dig mer än hon.

Gilmore Jag är verkligen hungrig.

(De går till middagsbordet.)

Scen 2.

Laura (ensam med Marian) Jag saknar Walter.

Marian Det gör vi alla.

Laura Jag litar inte på honom. Till och med vår hund reagerar mot honom. Han är hur trevlig och charmig som helst, men jag vet att jag aldrig kommer att kunna älska honom.

Marian Du måste inte gifta dig med honom om du inte vill.

Laura Jo, det måste jag, ty far bestämde det så, och mor understödde det också. Jag har aldrig haft något att sätta emot det, och den enda som kommit med invändningar är vår mystiska kvinna i vitt.

Marian Jag hör honom komma.

Sir Percival (kommer in) Alltid tillsammans. Oskiljaktiga. Har du hemligheter med din syster som du döljer för mig?

Marian Ni förstår väl, Sir Percival, att inget äktenskap kan komma i fråga så länge Anne Cathericks anonyma brevs varningar inte vederlagts?

Percival Naturligtvis, och därför vinnlägger jag mig om att vederlägga dem på ett sätt som skall tillfredsställa alla genom faktiska bevis i svart på vitt. Marian, jag bad er uttryckligen själv att skriva ett brev till stackars Anne Cathericks mor och höra hur det egentligen förhöll sig med hennes dotter. Hur kan ni fortfarande ha tvivel i saken efter att hon gett er besked?

Laura Vad är det för ett brev, Marian?

Marian Ett omänskligt brev för att vara av en moder om sin egen dotter. *(räcker det till Laura som läser det.)*

Laura (läser) "Med anledning av ert brev får jag meddela följande. Min dotter Anne visade redan som barn tecken på svagsinnet som blev värre med åren, vilket till slut tog sig sådana uttryck att vi med goda vänners behjälplighet blev tvungna att få henne under professionell vård. Då jag inte ville ha henne i vilket fasaväckande sinnessjukhus som helst utan under god behandling, hjälpte oss Sir Percival Glyde med placeringen av henne i ett privat sjukhus. Tro mig, mylady, vi har gjort allt vi kunde för henne och kunde inte göra bättre. Högaktningfullt, Jane Anne Catherick."

Marian (till Laura) Är det en naturlig mor som skriver så om sin enda dotter?

Laura (mera orolig än någonsin) Jag vet verkligen inte vad jag skall tro.

Percival Kan ni tvivla på faktiska bevis i svart på vitt?

Laura Nej, det kan jag inte, ty jag ser inga alternativ till denna uppenbara sanning.

Marian Brevet kan vara förfalskat eller skrivet under tvång eller utpressning, men det verkar inte så.

Laura Nej, det är alltför genuint. Men jag vill tala med Gilmore.

Percival Bra. Jag går och hämtar honom. *(går)*

Marian Det är just öppenheten i det hela och fasadens fullkomliga perfektet som gör mig misstänksam.

Laura Jag har också onda aningar. Men vad som än händer skall jag aldrig skiljas från dig, Marian.

Marian Och jag ska se till att du aldrig kan bli skild från mig.

(Gilmore kommer in.)

Gilmore Sir Percival Glyde säger att han aldrig kommer att försöka forcera fram ett giftermål om du inte vill det, Laura.

Marian Den perfekta gentlemannen.

Gilmore Tvivlar du fortfarande på hans karaktär, Marian, efter beviset på Anne Cathericks kroniska sinnessjukdom?

Marian Han är för perfekt som människa för att kunna vara det. Hans fasad är för fläckfri. Hans karriär är för framgångsrik. Han är för trevlig och charmig för att vara helt övertygande. Han döljer något, och vi vet inte vad det är.

Gilmore Och då kan vi inte ens spekulera i det.

Marian Men det oroar Laura och därför också mig.

Gilmore Ni kommer över det. Ni måste skaffa er distans till era vanföreställningar. Ni får inte vara fördomsfulla bara för att här en gentleman råkar vara perfekt. Äktenskapet kan inte bli bättre. Två förmögenheter slås samman, och Laura blir en högt uppsatt medborgares högt uppsatta hustru och upptagen till det översta samhällsskiktet. Kan det bli bättre?

Marian Det är det som oroar oss, att kulisserna är alltför imponerande för att inte ha något bakom sig, och vi vet inte vad som döljer sig där bakom. Varför engagerade sig Sir Percival i Anne Cathericks fall och satte henne i ett privat vårdhem fastän hon kom från den lägsta underklass i motsats till hans egen?

Gilmore Medlidande, kanske.

Marian Vi vet inte, Gilmore. Och vad är kopplingen mellan Sir Percival och denna okänsliga affärsmässiga nästan omänskliga moder som sätter sin enda dotter på sinnessjukhus?

Gilmore Ni har inte träffat henne och vet inte hur sinnessjuk hon är.

Marian Hon har skrivit ett redigt brev som inte avslöjar någon sinnessjukdom hur anonymt det än är. Walter Hartright har träffat henne två gånger och fick båda gångerna sympati och goda intryck av henne. Vi vet att hon är god, då hon på eget initiativ tvättade Lauras mors gravsten. Hur kan en god människa stämplas som sinnessjuk?

Gilmore Min lagkunnighet sträcker sig inte till er psykologi, Marian.

Laura Lova mig bara en sak, Gilmore. Om jag blir gift med Sir Percival, se då till att Marian får stanna kvar hos mig och bo med mig.

Gilmore Det kan väl ordnas. Det har Sir Percival knappast något att kunna invända mot.

Laura Och jag vill inte att min förmögenhet skall gå till honom om jag dör. I stället skall den gå till Marian.

Gilmore Därvidlag är er vilja min lag som er advokat. Ni står i er fulla rätt att avgöra den saken så snart ni blir myndig.

Laura Då är jag nöjd. Då kan jag gifta mig med Sir Percival.

Gilmore Alla spöken skingrade?

Laura Alla spöken skingrade. Med Marian vid min sida kan jag gå genom vad som helst.

Marian Laura, du borde tänka mera på dig själv än på mig.

Laura Själv tänker du ju alltid mera på mig än på dig själv.

Marian Vi är sådana, Laura.

Gilmore Då verkar allting vara klart, och jag skall kontakta Sir Percivals advokat. Låt mig bara påminna er om att Sir Percival alltid insisterat på att bröllopet skall ske före årets slut.

Marian Alltså innan Laura blir myndig i mars.

Gilmore Ja.

Laura Ni vet vad jag vill, Gilmore. Jag känner mig lugn nu i era och Marians händer. Ni är min enda försäkring mot framtiden.

Gilmore Jag skall nogsamman hålla er underrättad om sakernas juridiska gång.

(bugar sig och avlägsnar sig.)

Marian Menar du att du verkligen vill gifta dig med honom?
Laura Han vill gifta sig med mig. Det är allt vad som betyder något. Min far och mor ville ha det så. Vem är jag att trotsa de dödas vilja?
Marian Jag är inte alls lugnad av Anne Cathericks mors brev. Tvärtom.
Laura Jag är rädd att vi lika litet kan hjälpa Anne Catherick som hon kan hjälpa oss.
Marian Jag vägrar finna mig i total hjälplöshet.
Laura Därför behöver jag dig, Marian, för med all min rikedom och detta strålande äktenskap framför mig är jag fullkomligt hjälplös.
Marian Nej, det är du inte, Laura. Du bara inbillar dig att du är det, och därför är du det, men bara tills du vaknar ur din inbillning.
Laura Jag ser äktenskapet som en ond dröm som jag bara kan vakna ur med att gå igenom det.
Marian Jag skall följa dig genom alla onda drömmar, Laura, tills vi har klarat mörkret och vaknar till ljuset.
Laura Min enda trygghet är du.
Marian Du är den enda jag har, Laura. Jag släpper dig aldrig.

Scen 3. London. En pub.

Gilmore Walter Hartright! Att jag skulle finna er här!
Walter Advokat Gilmore. En sällsam överraskning.
Gilmore Ni ser helt färdig ut.
Walter Inte helt. Bara halvt. Ni råkar inte känna till någon båt, någon mission eller någon tjänst som skulle kunna ta mig så långt bort härifrån som möjligt?
Gilmore Ni är uppriven.
Walter Är det så konstigt? Hela Londons societet har genom pressen informerats om att den unga vackra Laura Fairlie skall bli Mrs Percival Glyde.
Gilmore Är det enda anledningen?
Walter Behövs det någon mera?
Gilmore Min käre vän, jag beklagar er. Tyvärr var det ingenting jag kunde göra.
Walter Vad försökte ni göra?
Gilmore Hindra äktenskapet.
Walter Varför gick det inte?
Gilmore Sir Percival och hans advokat vägrade ge sig, och hennes förmyndare gav efter och kapitulerade hela vägen. Laura blir ju myndig först i mars.
Walter Så hon fick inte själv välja sin make, utan han tvingas på henne av en svagsint hypokondriker till förmyndare som inte förstår ett skvatt av vad det handlar om jämte hennes döda föräldrar. Vad visste de om Sir Percival Glyde egentligen?
Gilmore Ingenting utom att han var en man av börd i hög ställning, vilket var alldeles tillräckligt överväldigande respektabelt.
Walter Och vad vet ni?
Gilmore Att Sir Percival Glyde i princip är helt utan tillgångar och behöver sin blivande hustrus pengar. Allt tyder på att han enbart gifter sig med henne för hennes pengar. Varken han älskar henne eller hon honom.
Walter Vad vet ni mera? Var det bara därför ni försökte hindra äktenskapet?
Gilmore Laura ville testamentera hela sin förmögenhet till sin syster. Sir Percival krävde genom sin advokat att hennes tillgångar skulle bli hans i stället vid hennes

eventuella död. De vägrade kompromissa, och Lauras onkel gav efter genast. Han fann det omöjligt att Laura kunde tänkas dö innan hon blev myndig.

Walter (mörkt) Jag förstår. Det är värre än jag trodde. En bördsfjant...

Gilmore Han är baron.

Walter Icke desto mindre är han en ytlig streber och uppkomling som gifter sig med henne bara för att komma över hennes pengar av helt egoistiska skäl utan ett spår av kärlek för att kunna främja sin karriär med hennes pengar.

Gilmore Ni har inte träffat honom. Han är en positiv, trevlig och charmig gentleman.

Walter Ändå är han bara en bördskarriärst som inte har ett vittne till övers för Laura om hon inte var förmögen.

Gilmore Jag kan bara ge er rätt på en punkt. Om jag hade varit hennes förmyndare hade jag aldrig tillåtit ett äktenskap på sådana villkor.

Walter Tyvärr är ni inte hennes förmyndare, medan den förmyndare hon har är helt kass. Kunde ni inte ens få äktenskapet uppskjutet till efter hennes myndighetsdag, så att hon fått bestämma något själv?

Gilmore Jag försökte. Sir Percival och hans advokat var stenhårda och helt omöjliga att ha att göra med i förståndiga diskussioner.

Walter Ondskan är stenhård.

Gilmore Ni har ingen rätt att bedöma Sir Percival negativt.

Walter Avokat Gilmore, om en man spärrar in en ung värnlös och oskyldig kvinna på sinnessjukhus på livstid och lyckas få hennes egen mor att gå med på det så är han en ond man.

Gilmore Hon var bevisligen sinnessjuk.

Walter Liksom jag inte har träffat Sir Percival Glyde har ni inte träffat Anne Catherick, men jag har gjort det, och vem som helst som inte hade hemliga motiv till att vilja henne illa hade direkt kunnat konstatera att hon var nästan lika god, ärlig, vettig och begåvad som Laura Fairlie själv! Hon var kanske något originell, men det är ingen synd och ännu mindre någon sinnessjukdom. Jag skulle vilja tala med de läkare som gick med på att spärra in henne och ställa dem en del frågor.

Gilmore Dämpa er, Walter. Ni höjer rösten så att alla kan höra er. *(lägre)* Folk vänder sig om.

Walter (höjer rösten ytterligare) Det struntar jag fullkomligt i. Hälsa systrarna i Limmeridge, om ni träffar dem före bröllopet, att jag under bröllopet kommer att befinna mig så långt borta från England som möjligt! *(tömmer rasande sin öl, reser sig, betalar hastigt med en sedel och störtar ut.)*

Gilmore (för sig själv) Stackars man. Han älskar henne. Men det värsta av allt är att även hon älskade honom.

Scen 4. Limmeridge.

Laura Marian, den här situationen är ohållbar. Jag har beslutat att tala ut med Sir Percival.

Marian Det borde du ha gjort för länge sedan.

Laura Jag vill att du skall vara med mig när jag gör det.

Marian Så gärna. Allt för dig, Laura.

Laura Jag kan inte ingå äktenskap med honom och ha min kärlek för Walter som en hemlighet för honom. Jag kan aldrig älska honom som jag älskar Walter.

Marian Men du kan aldrig få Walter. Han har rest till Amerika. Vi har förlorat honom.

Laura Ändå tillhör mitt hjärta bara honom.

Sir Percival (inträder) Nå, mina damer? Laura, du ville tala med mig.

Laura Sir Percival, jag tackar för ert generösa erbjudande att låta mig slå upp förlovningen om jag inte önskar genomföra den. Desto mindre kan jag därför acceptera ert erbjudande, då jag förblir bunden till mina föräldrars önskan och då ert ädelmod understryker den. Däremot måste jag i stället erbjuda er att slå upp förlovningen.

Sir Percival Och av vilken anledning skulle jag göra det?

Laura Jag älskar en annan och kan aldrig älska er.

Sir Percival Jag förstår.

Laura Nej, ni förstår inte. När jag trolovades med er av mina föräldrar hade jag en kärlek att kunna ge er, varför det inte rädde några betänkligheter om föreningen. Sedan dess har mycket hänt, och jag har förändrats. Det hjärta jag hade att ge er har jag inte längre. Jag har nu att välja mellan ett äktenskap med er men utan kärlek eller ett liv som ungmö, ty den jag älskar kan jag aldrig få. Det var detta jag ville att ni skulle veta.

Sir Percival Men tror ni inte att det med åren skulle kunna bli någon kärlek mellan oss?

Laura Aldrig. Jag kan bli er en vän och en god hustru, men jag kan aldrig ge er någon kärlek.

Percival Och skulle jag då avstå från er, för att ni visar er från er allra bästa sida, för att ni framstår som fullständigt hederlig och öppen, kort sagt, för att ni blottar ert hjärta av guld? Nej, kära Laura, desto mer motiverad blir jag bara till att aldrig vilja avstå från er.

Laura Då ligger kortena på bordet, vi känner varandra, och vi vet var vi står. Om ni accepterar ett äktenskap utan kärlek, Sir Percival, kan jag bli er hustru.

Sir Percival Ni behöver inte säga mer. Jag älskar er och högaktar er desto mer för denna kalla men uppriktiga ärlighet. Jag accepterar era villkor. *(tar hennes hand och kysser den och avlägsnar sig.)*

Laura Vem kan tro något ont om honom?

Marian Ändå borde han ha insett att han borde ha dragit sig ur. Att han inte gjorde det måste resultera i kvarblivande misstankar.

Laura Hur det än blir, Marian, så blir det min olycka, men mina föräldrar bestämde det, och jag är omyndig och måste lyda min onkel. Jag har gett Sir Percival en chans att dra sig ur. Han tog den inte, och jag ansvarar inte för konsekvenserna. Det får han göra helt själv. Jag känner inte hans motiv och vill inte känna dem. Saken är klar och kan inte avvändas mera. Så må Anne Cathericks onda dröm visa sig sann eller inte. Vad jag måste göra nu är att glömma Walter Hartright.

Marian Han kommer tillbaka.

Laura När? Om tio år? Nästa evighet?

Marian Om sex månader. Jag lyckades skaffa honom plats i en expedition till gamla indiantempel i Mexico. Deras tecknare insjuknade, och de behövde en annan. Det passade Walter utmärkt och kommer att göra honom gott.

Laura När han kommer tillbaka är jag gift och olycklig och har glömt honom.

Marian Nej, Laura, du har inte glömt honom. Du har försökt förtränga honom men inte lyckats. Och du är inte gift ännu.

Laura Jag har försökt allt för att slippa detta! Inte ens advokat Gilmore kunde hjälpa mig!

Marian Det är männens värld, Laura. Vi måste stå ut med den. Allt vi kan göra är att genom tålmod försöka få männen mänskligare.

Laura Blev Anne Catherick bättre behandlad för det?

Marian Hon är vår olyckssyster. Något säger mig att vi är i samma öde alla tre. Hon visar vägen. Vi har bara att följa.

Laura Jag hoppas Sir Percival aldrig kommer åt att spärra in henne igen.

Marian Det hoppas vi alla.

Percival (kommer in igen) Förlåt att jag stör igen, men jag ville bara göra en sak fullkomligt klar. Då det nu är bestämt att vi ska gifta oss, Laura, kommer din välfärd att vara min främsta målsättning så länge jag lever. Du har bett om att Marian skulle få bo med dig. Naturligtvis får hon det. Din syster skall vara min syster.

Laura Tack, Sir Percival.

Percival Jag vill att vi genast när vi är gifta lämnar detta vinterklimat och beger oss till varmare trakter i södern. Vad sägs om Italien?

Laura Jag har aldrig varit utomlands.

Marian Italien är Europas intressantaste land.

Percival Vad sägs om en smekmånad på sex månader i Italien? Där finns ju också din faster, grevinnan Fosco.

Laura Känner ni greve Fosco?

Percival Det var han som räddade livet på mig en gång i Rom när jag blev överfallen av en bov som knivhögg mig i handen och gärna hade gjort det i hjärtat bara för att komma åt min plånbok.

Marian Italienare är ibland desperata.

Laura Var det så ni lärde känna min familj, genom greve Fosco och min faster?

Percival Ja. Det var ett antal år sedan.

Laura Kan vi vara åtskilda i sex månader, Marian?

Marian Ja, om du återkommer sedan.

Percival Under tiden kan Marian i lugn och ro flytta och installera sig i mitt hem i Hampshire, där vi skall bo sedan.

Laura Vad tycker du om företaget, Marian?

Marian Jag följer med dig. Vill du ha mig där bosätter jag mig där.

Percival Då är det klart. Då fastställer jag vår bröllopsdag till den 22 december. Blir det bra?

Laura Det är om bara en dryg månad, men det skall ju ändå ske.

Percival Ju förr vi gör det, desto tidigare kan vi ge oss iväg till Italien.

Marian Gör det, Laura, så får jag välkomna dig tillbaka till midsommar.

Percival Din syster är så klok.

Laura Då förstår ni kanske, Sir Percival, varför jag omöjligt kan undvara henne.

Percival Jag förstår det så väl. Då är allt avgjort. Jag skall genast skriva till min advokat, som fixar allt. Tack, mina damer. *(avlägsnar sig)*

Marian (efter en stund) Nej, Laura, jag beklagar, men jag kan inte med den mannen. Där finns en falskhet djupt begravnen men så omfattande, att han inte kan undgå att den måste skymta ibland.

Laura Han har aldrig varit inkorrekt.

Marian Nej, men hans självgodhet är så odräglig att han kan ha vilka ruttna hemligheter som helst dolda under ytan.

Laura Jag måste gifta mig med honom, Marian. Jag kommer inte ifrån det. Enda vägen ut är igenom det.

Marian Jag är rädd att du har rätt. Lagen har trålbundit oss genom din stackars onkel och Gilmores paragrafiska noggrannhet till ett öde som vi inte vet vägen ut ur, bara in.

Laura Vi klarar oss alltid tillsammans.
Marian Vi får lita på det. Men jag hoppas verkligen Walter Hartright kommer tillbaka från sin expedition. Någonting säger mig att vi kommer att behöva honom.

Akt III scen 1. Blackwater Park.

Merriman Ta det lugnt, Percival. Allt hänger på Lady Glyde.
Percival Ta det lugnt, säger du, när mitt liv hänger på ett hår!
Merriman Allt du behöver är hennes underskrift på ett papper.
Percival Och det skall jag förbanne mig utverka av henne!
(*Marian ses lyssna.*)
Merriman Det måste gå lagligt till. Du kan inte bara tvinga henne.
Percival Naturligtvis skall jag inte tvinga henne, men hon skall skriva på! Annars är jag ruinerad!
Merriman Ta det lugnt!
Percival Det är ju det jag gör!
(*Laura kommer in och ser Marian.*)
Marian Vad bra att du kom, Laura! Något har hänt.
Laura Ja, jag vet. Percival har varit mycket upphetsad hela dagen.
Marian Vet du vad det handlar om?
Laura Hans vanliga, dåliga affärer, antar jag.
Marian Han kommer att be dig skriva på ett papper. Det gör du väl inte utan att ha läst det?
Laura Naturligtvis inte, Marian. Tur att jag äntligen har en bundsförvant på min sida igen. Ensam med Percival, min faster och greve Fosco har jag känt mig som en sparv bland hackspettar.
Marian De är inte hackspettar. De är gamar.
Laura Men egentligen är det bara greve Fosco jag fruktar.
Marian Vad har du emot honom? Han är ju artigheten och älskvardheten själv, han charmar alla, han har till och med tuktat faster som brukade vara världens otrevligaste sladdertant, han är elegant och har smak och kultur som ingen av oss andra, och han är italienare. Vem kan motstå en italienare?
Laura Det är just det kusliga med honom. Han charmar alla och lurar alla in under sin kontroll. Han är omärkligt manipulativ. Han har till och med förtrollat dig. Percival är helt under hans kontroll liksom faster. Det är som om alla bringades under hans kontroll utan att märka det själva och mot sin vilja och sedan förblir slavar under fruktan för honom, som om han visste mer om sina underlydande än de själva.
Marian Här kommer de nu.
Laura Och han har sina äckliga möss med sig!
(*Fosco, madame Fosco och Percival inträder.*)
Fosco Jag ber om ursäkt, mina damer, för att jag tar med mig mina små vita älsklingar, men det finns hundar i huset, och skulle jag ta risken att lämna dem ensamma i bur mot en hund?
Laura Vi är tyvärr vana vid era möss, greve.
Percival Hur trivs ni här, Marian? Svara rent ut.
Marian Jag tycker faktiskt om det här stället och har lyckats göra mig hemmastadd här. Mitt lilla rum med dess lilla skrivbord och en stol är allt vad jag

behöver med allt det lilla jag äger som ryms i en väska. Särskilt mycket tycker jag om er sjö. Den påminner mig något om Cumberland.

Percival Den håller på att torka ut och växa igen. Egentligen är den bara ett träsk på upphällningen, och osunda dimmor kommer upp därifrån med elaka dunster av sumpgas. Dessutom är dess omgivningarna trista. Det är nästan som om den skulle inbjuda till mord.

grevinnan Hur i all världen tänker ni på sådant, Sir Percival?

Percival Medge att atmosfären omkring sjön luktar mord långa vägar.

Fosco Tvärtom, min bäste Percival. Sjön vore den olämpligaste platsen i världen för ett mord genom sin grundhet, där inget lik skulle kunna döljas, och genom de genomgående gyttjiga stränderna, där alla fotavtryck skulle bli övertydliga.

Percival Du vet vad jag menar. Den ödsliga stämningen, de dystra tärpilarna, de mossiga slemmiga stenarna, doften av stillaliggande vatten, unkenheten, träskstanken – om du vill fatta det gör du det, och annars gör du det inte.

Fosco Jag förstår mycket väl vad du menar, men endast en idiot skulle begå ett mord vid den här sjön medan en klok man skulle begå det var som helst men inte här.

Laura Jag förstår inte hur ni kan associera en så vacker sjö med ett mord, och ännu mindre kan jag förstå hur ni kan anse en klok man som en möjlig mördare. Jag har alltid fått höra att kloka män är goda män som finner alla brott avskräckande.

Fosco Min kära lady Glyde, det är ädla åsikter ni ger uttryck för, och som allmänt vedertagna floskler slipper man dem aldrig. (*Han tar ut en liten mus ur buren och håller den ömt i handen medan han talar till den.*) Min söta lilla vän, här har du en sann moralkaka. En verkligt klok mus är en god mus. För det budskapet vidare till dina kamrater, och gnaga sedan aldrig mer på din bur så länge du lever. Var tyst och snäll och håll dig lugn och acceptera ditt livs moraliska fängelse, och alla skall hylla dig som en klok och god mus som vet sin plats i buren.

Laura Ni kommer inte undan så lätt, greve Fosco. Jag tror inte ni kan ge mig ett enda exempel på någon klok man som varit kriminell.

Fosco Helt riktigt, ni har fullkomligt rätt. Den som åker fast för ett brott han har begått kan aldrig betraktas som en klok man, men en klok man som begår ett brott åker aldrig fast.

Percival Stå på dig, Laura. Hävda nu att brott avslöjar sig själva och straffar sig själva. Där har du en annan vedertagen floskel, greve. Brott straffar sig själva!

Laura (stilla) Sir Percival, jag vill mena att ni har mera rätt än vad ni egentligen menar.

(Sir Percival brister ut i gapskratt.)

Marian Du har rätt, Laura.

Fosco Tror ni verkligen på sådana amsagor, mina damer? Vad säger ni, min grevinna? Tror du också på så naiva truismer?

grevinnan Jag gör bäst i att inte säga något innan jag får höra mera om vad så vitterfarna män kan veta om saken.

Fosco Det hela är mycket enkelt, mina vänner. Vi får veta allt om alla de brott som uppdragas och alla de brottslingar som åker fast, men vi får aldrig veta något om alla de olösta brotten, vars förövare aldrig åker fast. Så fungerar samhällsburen, i vars moraliska vedertagna bestämmelser vi alla sitter fast som små snälla goda kloka vita möss i salighetens bur. Men fråga likbesiktigarna hur det egentligen förhåller sig. Fråga även försäkringstjänstemännen. Läs tidningarna. Följer de någonsin upp alla de brott som aldrig blir lösta? Nej, de basunerar bara ut lösta brott och fasttagna

brottslingar, och dessa får de alltid att framstå som dumma, enfaldiga och löjliga, men de olösta brotten kvarstår och blir liggande i travar i polisens arkiv, och därav kan man bara dra en slutsats: de dåraktiga brottslingarna åker fast, men förövarna av alla de olösta brotten måste vara mindre dåraktiga. Att uppdaga ett brott och att komma undan med ett brott är en kraftmätning mellan polisen och individen. När brottslingen är en dum klåpare får polisen fast honom i nio fall av tio. När brottslingen är intelligent, förutseende, metodisk och har någon bildning får polisen i nio fall av tio aldrig fast honom. Vi får bara höra om alla de dumma brottslingarna som åker fast. Vi får aldrig veta något om alla de som aldrig åker fast. Därav har samhället format den dogmen, att brott inte lönar sig, att brottslingar är dumma och att brott straffar sig själva. Men alla de brott då, som vi aldrig får veta något om?

Percival Bravo, greve! (*applåderar hjärtligt*)

Marian Ni resonerar logiskt och kanske realistiskt, men jag förstår inte varför ni yvs över sådana förhållanden och varför Sir Percival skulle applådera dem.

Percival Trösta dem, greve. Säg att dygd är något fint, så blir de glada.

Fosco De vet mera om dygd än jag, Sir Percival. De får undervisa mig, och jag inbjuder dem till det.

Marian Ni är äldst av oss alla och borde veta mest av oss alla om livet men har bara lärt er att vara cynisk. Dygden kan inte undervisa en cyniker.

Fosco När ni blir lika gammal som jag, jungfru Marion, skall ni kanske bättre förstå min klokhet. Men var är min lilla mus? (*söker efter musen*) Benjamin! Benjamin! (*söker. Laura och Marian kan inte hålla inne med sitt löje över kontrasten.*) Där är han! (*tar upp musen*) Men vad är detta? (*har sett något på golvet*)

Percival Vad är det?

Fosco (chockerad) Se där!

Percival Jag ser bara en smutsig fläck.

Fosco Det är blod!

(*Nu blir alla upprörda och skall studera saken och himla sig.*)

Marian Det är ingenting att bry sig om. Det var en hund.

Percival En hund? Inte en av mina hundar väl?

Marian Nej, det var en främmande hund som kom hit och sköts av er gårdskarlar.

Percival Vad då för främmande hund? Här finns inga hemlösa hundar. Vems hund var det?

Marian Det var Mrs Cathericks hund.

Percival (allvarligt chockerad) Mrs Catherick? Och vad tusan gjorde hon här? Ut med språket!

Fosco Stilla, Percy, stilla.

Marian Hon kom hit med sin hund, hunden sköts och lade sig där för att dö. Han dog medan jag höll min hand på honom.

Percival (ryter) Men vad tusan ville Mrs Catherick!

Fosco Stilla, Percy, stilla. Kom ut ett slag och lugna ner dig. Ursäkta honom, mina damer. Han är nervös ibland och har högt blodtryck. (*går ut med honom. Grevinnan följer sin greve.*)

Laura Vad är det här för en historia, Marian?

Marian Det var innan ni kom tillbaka från er resa. Jag var inte här då. Mrs Catherick kom hit för att fråga om sin dotter, som hade synats här.

Laura Har Anne Catherick varit här?

Marian Jag vet inte. Mrs Catherick bor tre mil härifrån och hade tydligen hört något om sin dotter strykande omkring här. Hon kom hit, fick sin hund skjuten och reste hem igen. Jag fick veta det först efteråt när jag hittade hunden. Jag försökte

rädda honom och bar honom därför hit, men han dog här. De försökte tvätta bort blodfläckarna.

Laura Jag har aldrig sett Sir Percival så upprörd.

Marian Du säger alltid Sir Percival om honom, aldrig din make eller din man.

Laura Vårt äktenskap var bara en formalitet. Det vet du.

Marian Och det har gjort dig kallare än vad du var.

Laura Tyvärr har jag lärt känna honom bättre.

Marian Kan han tvinga dig skriva under det där dokumentet?

Laura Det får vi se. Ingen kan dirigera min hand utom jag själv.

Percival (utanför med greven) Fan också att den där kvinnan ska dyka upp igen och börja spöka för mig! Nu måste jag fara till Welmingham och höra efter vad som har hänt.

Fosco Affärerna först. Du måste få din hustrus signatur.

Percival Ja, det måste jag. Fan också! Bekymren bara hopar sig! Låt oss få det undanstökat, så tar jag i tu med Catherickskan senare. En kvinna i taget. Är det det enda kvinnorna är till för – att välla oss bekymmer och lägga hinder i vägen för vad vi än vill?

Fosco Vi behöver dem, Percy.

Percival Det tror jag det. Hon har ju pengar. *(De kommer in igen.)*

Fosco Percival har lugnat sig något men fått ett nytt bekymmer på halsen som tvingar honom att resa bort till i morgon.

Percival Jag är mycket pressad, Laura. Därför ville jag be dig att genast skriva under det där pappret.

Laura Det skall jag gärna göra, om jag bara får läsa det först.

Percival Det är långt och omständligt och mest bara tekniskt. Du skulle inte förstå något av det. Du behöver inte läsa det. Bara skriv under.

Laura Men bör jag inte veta vad det är jag skriver under?

Percival Nej, det behöver du inte veta, för du skulle ändå inte begripa det.

Laura Alltid när vår advokat Gilmore hade något papper som krävde vår underskrift förklarade han först innehållet, så att vi förstod vad vi skrev under.

Percival Det behövs inte nu. Han var ju betald av er för att tjäna er. Jag har inte betalt för att undervisa dig i juridik.

Laura Jag ber bara att förstå vad jag skriver under.

Percival Förstår du inte att jag har bråttom! Jag måste iväg idag! Droskan väntar! Jag kan inte vänta!

Laura Men låt mig då åtminstone få försöka läsa vad det är.

Percival Skriv under, säger jag!

Marian Ursäkta mig, men även om hon skriver under måste väl dokumentet attesteras av två vittnen?

Fosco Det är ni och jag, jungfru Marion. Min fru duger inte såsom jävig då hon är min hustru.

Marian Jag kan inte bevittna något som min syster inte har vetskap om vad det är hon har skrivit under.

Percival Litar du inte på din egen man, Laura?

Laura Jag skulle lita fullkomligt på dig om du behandlade mig som en ansvarig människa, men du kräver att jag skriver under ett lagligt dokument i blindo. Det kan en ansvarig människa inte göra.

Percival Nu skriver du under, och hör sen!

Laura Mina skrupler förbjuder mig.

Percival Dina skrupler! Har man hört! Slängde du inte dem över bord när du gick med på att gifta dig med mig?

Laura (lägger stumt ner pennan, tittar på honom med förakt och vänder ryggen till.)

Percival Hon vägrar! Har man sett! Hon vägrar! Min egen hustru vägrar!

Fosco (stilla, till Percival) Percy, hon är i sin fulla rätt att vägra så som du bär dig åt. Försök besinna dig och behärska dig, och kom ihåg, att vi befinner oss bland damer.

Percival Det är ju bara en tom formalitet! Varför tredskas hon? Har hon ingen pliktkänsla mot sin man?

Laura (till Marian) Det här har gått alldeles för långt. Jag ville inte göra honom ifrån sig. Skall jag inte skriva på i alla fall?

Marian Du har rätten på din sida. Man skriver inte under något som man inte har läst.

Percival Lägg er inte i, fröken! Det här angår inte er!

Marian Det gör det visst, eftersom man kräver av mig att bevittna dokumentet.

Percival Nästa gång ni bjuder er själv till en mans hus råder jag er att inte återgälda hans gästfrihet med att ta hans hustrus parti emot honom!

(Laura är slut, Marian omfamnar henne.)

Fosco Percival, så så som du går på blir det ju bara omöjligt för henne att skriva under.

Percival (till Laura, rosenrasande) Vägrar du???

Laura (hämtar sig) Jag vägrar, tills jag har fått läsa varje rad av vad det är du vill att jag skall skriva under. Kom, Marian. Vi har ingenting här att göra. *(vill gå ut med Marian)*

Fosco (ingriper) Ett ögonblick, mina damer. Percy, är det absolut nödvändigt att hon skriver under just nu? Kan det inte vänta till i morgon, tills du är tillbaka?

Percival Jag vill ha det gjort nu! Jag behöver underskriften nu!

Fosco Det behöver du inte alls. Var det inte du som hade bråttom? Har du glömt det? Du ser ju att du inte kan tvinga fram en underskrift i blindo. Kan det verkligen inte vänta till i morgon?

Laura (vill gå ut, Marian håller henne kvar.)

Marian Vad du än gör, Laura, så gör inte greven till din fiende.

Percival Dra åt fanders! Jag skiter i dessa förbannade kvinnor! *(rusar ut)*

Fosco (efter en stund) Jag måste be om ursäkt för min väns olämpliga uppträdande. Ni har tyvärr just fått se honom från hans värsta sidor.

Laura (svalt) Tyvärr är det ingen överraskning för mig. Men det är första gången han har blottat dem för även andra i min närvaro.

Fosco I morgon när han är tillbaka skall han ha lugnat ner sig och besinnat sig. Han har bara mycket omkring sig just nu. Jag kan bara vädja till er kvinnliga storsinnet och be er överse med hans dåliga humör. Kom, kära Eleanor. Låt oss lämna de goda systrarna i fred. *(går med grevinnan)*

Laura (ensam med Marian) Hans dåliga humör! Du såg själv. Jag skriver aldrig under det dokumentet. Det är troligen en borgensförbindelse som gör det möjligt för honom att utverka lån för att åtgärda sina dåliga affärer, som aldrig blir bättre utan bara sämre.

Marian (tagen) Så hela hans utsökta artighet, alla hans vackra fraser och vördnadsbetygelser, hela hans vänliga sätt under er långa förlovning var bara förställning?

Laura Det enda han någonsin såg i mig var mera pengar.

Marian Vad ska vi göra, Laura?

Laura Vänta på Walter Hartright att komma och frälsa oss, men det kan dröja i evighet.

Marian Är det det enda?

Laura Han kan inte köra ut dig, Marian, och vi klarar oss så länge vi är tillsammans. Det är den enda trygghet vi har.

Marian Tror du han åkte till den där Catherickskan?

Laura Det tror jag alldeles säkert. Det var blotta nämmandet av hennes namn som förstörde dagen för honom och gjorde honom så ifrån sig att vi kanske aldrig får se honom normal igen.

Marian Hur är han som normal?

Laura En ytlig bördskarriärst. Ingenting annat.

Marian Å, Laura! (*omfamnar henne*)

Laura (*saknar plötsligt sin brosch*) Men var är min brosch? (*tar sig för bröstet*) Min mammas brosch! Jag måste ha tappat den på vägen.

Marian Var har du varit?

Laura Nere vid båthuset. Den måste ligga någonstans på vägen. Jag hinner ännu söka den och hitta den. (*skyndar ut*)

Marian En sån dag! Glyde avslöjad som en oborstad buse som aldrig älskat annat än pengar och som bara sett pengarna hos Laura. En vidrig tölp! Walter Hartright hade rätt hela vägen. Han hade faktiskt säkrare instinkter än vi kvinnor. Nej, jag orkar inte mera nu. Kanske jag kan få en stunds vila här... (*somnar in i en bekväm fätölj*)

(*i sömnen*) Walter... Varför kommer du aldrig... Vi behöver dig...

Walter (*kommer sakta in och närmar sig henne*) Var inte oroliga. Jag kommer tillbaka.

Marian Tillbaka från de döda? Från träskfebrarna i djungeln? Från Karibiens sjörövare? Från skeppsbrott och namnlösa massgravar?

Walter Andra skall insjukna i pest och malaria. Andra skall drunkna i skeppsbrott och förgås på ödsliga stränder som skeppsbrutna. Andra skall begravas levande men inte jag.

Marian Vem skall begravas levande?

Walter Inte jag. Om någon skall begravas levande skall jag uppväcka henne från de döda.

Marian Vi är levande begravda bland skurkar, och bara du kan rädda oss.

Walter Var inte oroliga. Jag kommer tillbaka. (*avlägsnar sig stilla*)

Marian (*ensam i sömnen*) Kan vi lita på det? När? Kom inte för sent. Jag anar det värsta tänkbara. Vart tog du vägen? Kom tillbaka! (*vaknar, just som Laura kommer tillbaka*)

Laura Marian! (*skyndar fram till hennes sida*)

Marian (*ser broschen*) Laura! Du har hittat den!

Laura Det var inte jag. Du kan inte ana vem som hittade den åt mig.

Marian Vem?

Laura Anne Catherick!

Marian Anne Catherick!

Laura Ja, jag har träffat henne.

Marian (*på sin vakt*) Tyst! Det är ett farligt namn att nämna i detta hus. (*ser sig om*) Jag tror inte att någon lyssnar, men sänk rösten för säkerhets skull. Så du har verkligen träffat henne?

Laura Ja, och livslevande, men hon är mycket sjuk.

Marian Berätta.

Laura Jag fann den ingenstans på hela vägen ner till båthuset, och när jag sökte där jag gått omkring i båthuset hör jag plötsligt en röst bakom mig: "Psst! Miss Fairlie!"

Marian Miss Fairlie!

Laura Ja, mitt flicknamn. Jag vände mig om och kände genast igen kvinnan i vitt i hennes vita kläder med endast en sliten sjal och en sjaskig hatt som kontrast men förstod genast att det var hon, fastän vi inte setts sedan vi var flickor. Men jag fick en chock när jag såg henne.

Marian Hur så?

Laura Hon var så fullkomligt lik mig! Det var som att se sin egen spegelbild! Med bara den skillnaden att hon var äldre, magrare och mera härjad. Jag tyckte genast att hon såg illa medfaren ut, så jag frågade hur hon mädde och vad jag kunde göra för henne. Då visade hon fram broschen och sade: "Det är jag som vill och kan göra något för er. Jag har följt er i dagar i hopp om en chans att få tala ensam med er, miss Fairlie."

"Jag är Mrs Glyde numera," sade jag genast. Då blev hon genast som en annan människa. "Nämn inte det namnet!" Och hon fick ett gränslöst hat i blicken, och för första gången kunde jag faktiskt tänka mig henne galen. "Som om jag inte visste att ni var gift! Det är därför jag är här, för att hjälpa er mot honom. Ni har väl sett att han är ett odjur?" Jag kunde bara medge att jag observerat vissa tecken på obildning. "Vi är alla hans offer, vi kvinnor som fått möta honom, min mor och ni och jag. Men min mor kände till hans hemlighet och avslöjade den för mig. Sedan dess är han livrädd för mig. Därför, enbart därför satte han mig på dårhus!"

Hon fick åter det där förskräckliga uttrycket av gränslöst hat, men när hon lugnat sig frågade jag henne: "Vad är hans hemlighet?"

"Det är den ni måste få veta, så att ni kan skydda er mot honom, så att han tvingas bli snäll mot er och frukta er. Annars kan ni råka fruktansvärt illa ut."

"Vad är hemligheten?" försökte jag insistera.

Det hördes ett prassel i buskarna, och hon vände sig nervöst om. "Jag tror att jag är förföljd," sade hon. "Någon kan höra oss. Vi är inte säkra här nu. Han kan upptäcka mig när som helst. Kom tillbaka hit samma tid i morgon ensam. Ni måste få veta hemligheten."

Plötsligt skyndade hon bort som på flykt. Jag ropade efter henne: "Tack för broschen!" men hon var borta, och ingenting mera hördes. Kanske vi varit för indiskreta. Kanske jag inte borde ha ropat. Men jag mötte ingen på vägen tillbaka, och jag tror inte att någon sett eller hört oss tillsammans.

Marian Äntligen något av ett genombrott. Glyde fruktar Anne Catherick så mycket att han till varje pris vill ha henne bakom lås och bom på sinnessjukhus för alltid, och anledningen till hans fruktan är att hon vet något om honom. Vi måste ta reda på vad.

Laura I morgon.

Marian Jag skall följa dig till henne i morgon men på osynligt avstånd, så att jag hör er utan att jag ser er. Det räcker.

Laura Men varför är hon så lik mig? Kan du förstå det?

Marian Hon känns som en syster för oss. Kanske hon är någon sorts halvsystem till oss utan att vi vet det. Det kanske har med hemligheten att göra.

Laura Jag är helt slut efter alla dagens upprördheter.

Marian Jag också. Kom, Laura. Vi har överansträngt våra själar tillräckligt för idag. *(tar henne i armen och går ut med henne.)*

Scen 2. Följande dag.

Fosco Fattar du då inte, din sopprot, att varje nytt övertramp från din sida bara förvärrar situationen och motverkar dina egna syften!

Percival Ingen kvinna är farligare än den svagaste! Det är min erfarenhet.

Fosco Men du kan inte hålla din egen hustru inspärrad!

Percival Det kan jag visst i mitt eget hem, och det måste jag om hon konspirerar!

Fosco Och hur vet du att hon konspirerar, denna goda behagliga kvinna, som aldrig protesterat mot dina busfasoner?

Percival Jag vet det!

Fosco Hur vet du det?

Percival Hon har träffat henne!

Fosco Får då inte en kvinna träffa en annan kvinna?

Percival Inte Anne Catherick! Inte min hustru!

Fosco Men du låter ju din hustru inte ens få träffa sin syster.

Percival Den haggan! Hon är den värsta av alla!

(I det samma kommer Marian in.)

Marian Med vilken rätt hålls min syster i isoleringscell i sitt eget hem?

Percival Med samma rätt som *ni* kommer att spärras in på ert rum på samma sätt om ni fortsätter intrigera bakom min rygg med er satans syster!

grevinnan (går till Marian) Mina herrar, med den behandling ni utsätter husets härskarinna och hennes syster för kan jag omöjligt längre förbli i detta hus.

Fosco (glatt överraskad) Bravo, min älskade grevinna!

Percival (slagen av förvåning) Du menar inte att du tar kvinnornas parti – mot mig?

Fosco Min bästa Percy, du bär ju dig åt som världens största idiot! Kan du inte för ett ögonblick försöka ta dig samman och sluta rasa fram som en bindgalen ox och förstöra alla dina egna möjligheter!

Percival Vi vet inte vad min hustru och den där kvinnan har pratat om! Jag måste få veta det!

Fosco Och tror du att du kan få veta det genom våld och utpressning?

Percival Jag måste vidta vilka medel som helst!

Fosco Var nu snäll och ge nyckeln till din hustrus rum till hennes syster, så att hennes enda vän här i huset kan få träffa henne. Hon sitter ju säkert där på sitt rum och bara gråter så som du har behandlat henne.

grevinnan Sir Percival, ingen kvinna i världen skulle kunna acceptera ert uppförande och ert agerande, och ingen man heller.

Fosco Rätt så, grevinna! Håll kursen!

Percival (efter någon tvekan, ger nyckeln till Marian) Nå, gå upp till henne då. Men jag varnar dig! Inga konspirationer i mitt hus!

Marian Vi har aldrig konspirerat, Sir Percival, varken jag eller min syster, men vi ser oss mer och mer nödtvungna till att se oss om efter medel att försvara oss så som ni ständigt överträffar er själv i er skamliga behandling av oss båda. Ni har avskedat den enda trotjänarinna Laura hade här i huset och skickat iväg henne på rak arm. Det kan bara uppfattas som en direkt fientlig handling.

Percival Om hon skall ha en trotjänarinna är det *jag* som skall utse henne!

Marian Som ni har utsett den där kvinnliga gorillan som nu vaktar hennes dörr?

Percival (ropar uppåt trappan) Gladys, kom ner! *(lugnare, till Marian)* Du kan gå upp nu.

(Marian försvinner genast.)

Fosco Nå, min vän, varför är du så upprörd? Du har ju sparat ur fullkomligt.

Percival Min hustru har träffat den där kvinnan! Jag måste få veta vad de pratat om!
Fosco Det har du redan sagt, men du har inte besvarat min fråga. Varför är du så rädd för den där kvinnan?
Percival Hon är galen! Hon är fullkomligt galen!
Fosco Men svagsint och menlös. Jag har ju själv sett henne, även om det bara var hennes silhuett, men jag hörde hennes överspända röst och förvirrade prat. Förutom det hade hela hennes figur en påfallande likhet med din hustru.
Percival Jag vet.
Fosco Vad vet du mer? Som din vän borde jag hållas informerad.
Percival Du anar inte hur bekymmersam min ställning är.
Fosco Eleanor, låt mig få tala ensam med honom. Försök ta reda på vad systrarna talar om. (*Eleanor går ut.*) Nå, min vän, ut med språket! Var klämmer skon?
 (*Ridå.*)

Scen 3. Lauras rum.

(*Laura sitter på sin säng och gråter när Marian kommer in.*)

Laura (glad genast) Marian! De har släppt in dig!
Marian Gorillan är borta. Greven tog vårt parti mot Sir Percival när grevinnan också gjorde det.
Laura Faster! Jag anade aldrig att hon kunde säga ifrån.
Marian Det är det första vi någonsin fått henne att tacka för. Men hur gick det med ditt möte? Fick du se henne?
Laura Nej. Hon var inte där. Men hon hade lämnat ett meddelande, ett litet brev. Hon hade sett den som spionerade på oss igår. Det var greven.
Marian Den där greven tycks insistera på att få kontrollera oss alla.
Laura Jag hatar honom! Jag vet att han innerst inne är fullkomligt ond! Min man är en dum buffel i jämförelse med hans beräknande intrigerande ondska. Han är en giftspindel som i hemlighet spinner på att få oss alla i sitt nät.
grevinnan (öppnar dörren och kommer in, fullkomligt vit) Ursäkta, men jag var på väg till mitt rum när jag fann er näsduk på golvet, Marian. (*räcker fram den*) Var så god.
Marian Tack, faster. (*Tanten avlägsnar sig.*)
 Hon måste ha hört dig. Ack, Laura, har jag inte sagt dig att för allt i världen inte göra greven till din fiende!
Laura Han kom ner helt oförhappandes igår. Jag märkte honom inte, men Anne Catherick märkte honom genast och skyndade iväg. De är henne på spåren. Därför vågade hon inte komma idag.
Marian Så du har fortfarande inte fått veta hennes och Glydes hemlighet?
Laura Nej.
Marian Vad skrev hon i brevet?
Laura Jag har det inte längre. Sir Percival tog det ifrån mig. Han var där och väntade på mig när jag kom för att träffa Anne. Jag har aldrig sett honom så grym och rasande. Han tvingade mig att berätta allt. Mest var han intresserad av den där hemligheten, men den kunde jag ju inte yppa eftersom jag inte fått veta den. Han tog för givet att jag visste den ändå och svor att pressa den ur mig med vilka medel som helst. Därför spärrade han in mig, satte den där gorillan att vakta mig och förbjöd mig att träffa någon, allra minst dig.
Marian Han är sjukligt desperat. Så betar sig bara en man med ett mycket dåligt samvete. Minns du inte vad brevet sade?

Laura Jodå. Jag minns det exakt. Ungefär så här: "Vi blev upptäckta igår av en äldre man, så jag måste ge mig iväg. Han försökte följa efter mig men var klumpig medan jag kände stigarna och klarade mig, men jag vågar inte komma tillbaka idag. Jag skriver detta klockan sex på morgonen och gömmer det i sanden under ett märke som du måste upptäcka. När vi nästa gång kan prata om din grymme mans hemlighet måste det vara i fullkomlig säkerhet eller inte alls. Försök ha tålamod. Jag lovar dig att vi skall träffas igen och det snart," undertecknat med hennes initialer A.C.

Marian Hans hemlighet måste vara förödande då han blir så rabiatt av att den över huvud taget nämns.

Laura Minst sagt. Vad skall vi göra?

Marian Jag skall skriva till vår advokat i London och till vår onkel. Han måste ta i tu med detta. Annars blir det bara värre. Det bästa vore om du kunde fara tillbaka upp till Cumberland.

Laura Det gjorde jag gärna.

Marian Men nu vet vår faster grevinnan Fosco att du hatar greven. Det kan hända att vi inte har mycket tid på oss.

Laura Vad kan hända?

Marian Vad som helst. Håll dörren till ditt rum låst. Släpp inte in någon utom mig. Jag måste också hålla mitt rum låst och gömma undan min dagbok. Och jag skall hålla alla sinnen öppna, det lovar jag dig, Laura, att ingenting av männens intriger skall undgå mig.

Laura Tack, kära syster. Än så länge har vi klarat oss.

Marian Varje dag har blivit värre, efter varje uppträde har det känts som att det värsta var över, och så har det kommit något ännu värre. Var beredd på det värsta, Laura. Jag skickar breven i morgon.

Laura Vad vore jag utan dig?

Marian En syster fattigare.

Laura Du har det bra som är fattig. Min förbannelse är att jag är så rik. Därför har vi hamnat i denna fasansfulla fälla av männens girighet och härsklustnad. Min rikedom har gjort mig till förföljd fånge i mitt eget hem.

Marian Vi ska nog klara av det.

Laura Ja, Marian, men bara med din hjälp.

Marian Jag sviker dig aldrig.

Laura Jag vet, Marian, men vi är bara två bräckliga kvinnor och har ingen manlig vän i närheten. Det om något hade vi behövt.

Marian Det är bäst att jag genast skriver breven och skickar dem redan i kväll. Sedan skall jag spionera på Sir Percival och greven, liksom han spionerade på dig.

Laura (med upptänt hopp, fattar hennes händer med båda sina) Lycka till, Marian.

Scen 4.

Percival Kom igen nu, greven! Det är sent. Alla har gått och lagt sig. Vi kan prata ostört nu.

Fosco (framför ute på terassen) Vi är inte säkra förrän alla damernas ljus har släckts. De lyser alla ännu.

Percival Vem är det nu som är paranoid?

Fosco Du vet inte hur sluga kvinnor kan vara. De överträffar alltid oss män, vanligen i godhet, ofta i ondska men framför allt i slughet.

Percival Du överskattar dem.

Fosco Du underskattar dem, och därför förlorar du mot dem. Ser du inte hur de håller på att knuffa dig över branten, bara för att du ideligen går i affekt av vad de än hittar på att provocera dig med? Man kan aldrig tvinga en kvinna till något, vilket du så krampaktigt har försökt med bara fiasko till resultat. Man kan sällan övertyga henne eller vinna henne med presenter, pengar, brev eller vackra dikter, i vilka konster du bara demonstrerat allmän tafatthet, medan man alltid kan vinna vilken kvinna som helst med vanlig enkel vänlighet, godhet och mjukt tilltal. En kvinna kan övertalas till vad som helst med aldrig bringas till något som hon inte själv vill med några andra medel.

Percival Till saken, Fosco. Hur ska vi lösa problemet?

Fosco Vad är problemet?

Percival Jag har skulder på några tusen och du på några hundra. Jag har lånat av dig så att du nästan blivit ruinerad. Min fru nekade ge oss borgen. Alltså fick vi skriva på några växlar. De förfaller om tre månader. Hur skall vi betala alla dessa pengar utan min hustrus pengar?

Fosco (kommer in och släcker cigaretten) Nu har alla ljus slocknat. Nu kan vi tala affärer. Det ser mörkt ut. Det verkar inte finnas något annat sätt för dig att komma över din hustrus pengar utom genom hennes död.

Percival Uteslutet.

Fosco Jag säger bara som det är. Endast hennes död kan tydligen rädda dig från ruin. Därmed har jag inte på något sätt pläderat för någon form av mord.

(Marian ses smyga fram ovanför terrassen och smyglyssna i en enkel mörk reskappa med luva.)

Percival Till och med en sådan tanke är otänkbar.

Fosco Ändå värderar du henne bara för hennes pengar.

Percival Jag har aldrig ägt hennes kärlek. Hon var helt orörd för två år sedan när vårt äktenskap bestämdes, men strax före giftermålet kärade hon ner sig i en teckningslärare utan ställning, en simpel vagabond, som också blev kär i henne. Han har hela tiden stått i vägen för några möjligheter alls till ömmare känslor mellan oss.

Fosco Och var är den teckningsläraren nu?

Percival I Amerika.

Fosco På säkert avstånd således?

Percival Ja.

Fosco Glöm honom. Du har alltså aldrig ägt din hustru, och hon har aldrig älskat dig. Ni är som två stenar för varandra. Vad är det för ett äktenskap? Glöm alla lojalitetsband, då det aldrig funnits några. Men glöm inte att endast hennes pengar kan rädda dig.

Percival Jag kan aldrig ens spekulera i hennes död.

Fosco Då lämnar vi den saken därhän så länge och går till det andra problemet, som i dessa dagar förvandlat dig till en fullkomlig trasdocka av sönderslitna nerver. Vem är den här Anne Catherick egentligen, som spökar för dig mera effektivt som levande än vad någon kunde göra som död?

Percival Hon och hennes mor vet min hemlighet. Därför är de livsfarliga för mig. Jag har lyckats tysta hennes mor men inte flickan, *(blir upprörd igen,)* och nu hemsöker hon mig i mina egna hemtrakter och har hemliga överläggningar med min egen hustru och kan hetsa gud vet vem emot mig med sina vanvettiga amsagor....

Fosco Höj inte rösten. Väck inte ovälkomna lyssnare till liv. Vad är din hemlighet?

Percival Den är min hemlighet.

Fosco Inget svar på frågan.

Percival Den hemligheten måste jag hålla hemlig till och med för dig, Fosco.

Fosco Det måste jag acceptera. Men tydligen har hennes mor sladdrat hemligheten för sin dotter. Kan hon inte sladdra vidare?

Percival Nej, det kan hon inte. Det har jag sett till. Hon är under kontroll.

Fosco Men det är inte flickan. Hur farlig är hon?

Percival Så farlig, att om hon får förbli på fri fot är det ute med mig.

Fosco Är det verkligen så illa?

Percival Ja, så illa är det.

Fosco Alltså måste vi finna henne.

Percival Ingenting är viktigare än det.

Fosco Låt oss då koncentrera oss på det till att börja med. Penningproblemet är ju tills vidare uppskjutet tre månader. Jag såg ju flickan nere vid sjöboden när jag följde efter din hustru dit, men hon upptäckte mig genast och försvann utan att jag närmare kunnat uppfatta hennes utseende. Jag måste ha något att gå efter. Det räcker inte med att bara veta att hon påminner om din hustru. Hur ser hon ut närmare exakt? Kan du ge några detaljer?

Percival Hon är som en exakt men sjuk kopia av min hustru.

Fosco Vad menar du?

Percival Föreställ dig min hustru efter någon tids svårare sjukdom och något blödigare i hjärnan, och du har Anne Catherick.

Fosco (rusar upp och välter stolen) Vad??!!

Percival Det råkar faktiskt vara så.

Fosco Du menar inte att de till det yttre är som varandras tvillingsystrar?

Percival Det är just vad jag menar.

Fosco Och de är inte släkt på något sätt?

Percival Inte på något sätt.

(En åskskräll. Man hör hur ett oväder bryter ut och hur regnet börjar skvala. Marian ovanför terrassen rör sig bekymrat då hon genast blir våt och frusen.)

Fosco (tänder en ny cigarett, långt borta i helt nya planläggningar, stilla reflekterande:) Det verkar som att en storm har brutit ut. *(skrattar plötsligt till som för att väcka sig till sans och återvända till verkligheten, lättad och plötsligt mycket säkert självgod)* Det underlättar ju saken betydligt.

Percival Du menar i att hitta henne?

Fosco Inte bara det. Du skall få se. Nu går vi och lägger oss. Lita på mig. Alla våra problem kommer att lösas av sig själva, bara vi får din olycksfantom den ökända, ödesdigra och fantastiska kvinnan i vitt, alias den kroniskt efterblivna och sinnessjuka Anne Catherick, fast en gång för alla.

(Han tar Percival om axeln, och de går ut tillsammans och släcker ljusen. Marian börjar krypa tillbaka bort från terasstaket.)

Marian Bara det inte börjat regna! Jag är ju helt genomsur och frusen in i mårgen. Men jag har mycket att skriva i min dagbok ännu i natt. Bara jag inte blir sjuk! Brist inte, mitt hjärta och min hälsa, nu när min syster behöver mig som allra mest! *(tar sig ut.)*

Scen 5. Vid frukosten.

grevinnan Är det inte lite väl sent? Brukar inte Marian vara först vid frukosten?

Fosco Du har rätt, min kära. Klockan är 10. Gå upp och se varför inte Marian kommit ner till frukosten. *(En tjänarinna går upp. Hon öppnar dörren till Marians rum och utstöter ett skri.)*

Percival Vad är det nu då? Är dina möss lösa nu igen, Fosco?

Fosco Nej, det är nog något värre än så. Jag går upp och ser efter. *(Han går.)*

grevinnan Något har hänt.

Percival Nu igen. Vi får aldrig lugn och ro för nya bekymmer i det här huset.

grevinnan Tur att greven är här. Han fixar allt.

Percival Var inte för säker. Ännu har han inte fixat allt.

Fosco (kommer ner igen, allvarlig) Marian låg avsvimmad på golvet i brinnande hög feber. Vi måste omedelbart tillkalla läkare.

Percival Sjuk? Marian? Omöjligt!

Fosco Om du inte tror mig, så gå upp själv och se hur hon yrar. Vi har fått henne i säng, så hon klarar sig nog, men vad tusan har hon gjort i natt? Hon var oavklädd och har suttit uppe hela natten.

Percival Du tror väl inte hon kan ha spionerat på oss och hört vårt samtal?

Fosco Det regnade i natt. Hon kan ha varit utanför och lyssnat. Hon var fortfarande våt. Det kunde förklara saken.

Percival Var är Laura?

Fosco Inne hos henne. Hon vägrar lämna Marians sida.

Percival Hur verkar hon? Uppskakad eller tapper?

Fosco Förtvivlad och chockerad. Hon brister hela tiden i gråt.

grevinnan Det sämsta tänkbara sällskap att ha i ett sjukrum.

Fosco Om hon har hört vår konversation i natt, Percy, kan hon ha dragit vilka absurda slutsatser som helst, och följaktligen måste vi agera omedelbart. Eleanor, far genast in till byn, sök upp den där Fanny som blev avskedad, och du vet vad du ska göra för att komma över de brev som Marian lyckades anförtro henne igår.

Percival (chockerad) Har hon skrivit brev nu igen?

Fosco Två stycken, troligen till deras advokat och till deras onkel. Men det var före vårt samtal i natt. Jag skuggade henne till byn och såg vad hon gjorde. Fanny reser upp till Limmeridge i Cumberland i morgon. Du måste genskjuta henne.

grevinnan Lita på mig. Jag kan dina konster. *(reser sig)*

Fosco (efter att grevinnan gått) Vi måste slå till genast, Percy. Det är nu eller aldrig. Att Marian troligen hörde vad vi talade om igår har fört det goda med sig att hon nu är utslagen och obrukbar. Hon kan inte längre skydda Laura, och Laura vet det och är förtvivlad.

Percival Vad föreslår du?

Fosco Vi måste fånga damen i vitt idag. Jag skall vid tillfälle beslagta Marians dagbok och se hur mycket hon vet. Sedan får vi agera därefter.

Percival Hur vet du att hon för dagbok? Har du läst den?

Fosco Min grevinna vet allt. Vi är båda rutinerade spioner och kompletterar varandra. Och jag vet hur vi skall fånga den där vita kvinnan.

Percival Jag hoppas du har rätt.

Fosco Jag har alltid rätt.

Scen 6. Ett sjaskigt hotellrum.
Fanny sitter i en soffa och gråter.

Fanny Ack, hur ska det nu gå för stackars fru Laura! Tur att fru Marian är hos henne! Ack, den där förskräckliga busen Sir Percival Glyde! Hur kunde hon bli gift med honom! Han kommer att ta livet av henne! Bu-huu! *(lipar)*
(Det knackar på dörren. Fanny snyter sig hastigt.)

Kom in! (*Grevinnan gör entré.*)

Grevinnan!

grevinnan Jag blev tvungen att söka upp dig, Fanny, eftersom Marian hade några extra brev som hon ville att du skulle ta med till Limmeridge.

Fanny Jag reser om några timmar.

grevinnan Jag vet. Därför var Marian så angelägen om att jag skulle hinna i fatt dig. Men nu har vi god tid på oss. Du verkar alldeles förstörd, stackarn! Den där Glyde är väl ett riktigt svin?

Fanny Om ni säger så, grevinnan.

grevinnan Att avskeda er så där utan vidare, bara för att ni inte gjort något och varit Lauras enda egna trotjänarinna! Det är skamligt!

Fanny (tröstar sig) Om ni säger så, grevinnan.

grevinnan Jag säger så. Vi dricker väl te? Har du druckit redan?

Fanny Tack, jag drack just, men jag tar gärna en kopp till.

grevinnan Då stärker vi oss med en god kopp te tillsammans. Vilken tur! Det är fortfarande varmt. (*håller upp åt dem*) En kopp te gör alltid susen, eller hur, Fanny? (*smusslar omärkligt ner ett pulver i Fannys kopp*)

Fanny Ja, absolut, grevinnan. Ingenting går upp mot en kopp te.

grevinnan Du hälsar väl min bror Frederick så hjärtligt från mig? Antagligen kommer Laura snart och hälsar på sin onkel, så att du får träffa henne igen.

Fanny Det vore absolut det bästa för fru Laura. (*lägre*) Jag är rädd att Sir Percival annars kommer att ta livet av henne.

grevinnan Hur i all världen har du fått en sådan idé?

Fanny Det vet alla, att Sir Percival bara gifte sig med henne för hennes pengar. När hon inte vill ge dem frivilligt åt honom är han mäktig att ta till vilka medel som helst. Han är sådan.

grevinnan Hur vet du det?

Fanny Jag har träffat Anne Catherick. (*känner sig yr*) Vad konstig jag blev plötsligt. Jag tror jag svimmar. (*svimmar och tappar koppen i golvet.*)

grevinnan Synd att jag inte hann få veta mera. Men nu gäller det att handla raskt. (*söker effektivt överallt där hon kan ha gömt breven, hittar till slut innanför blusen och tar fram dem.*) Aha! (*öppnar dem raskt och ögnar igenom dem*) Brevet till onkeln är ofarligt, det kan hon behålla, min bror gör ändå ingenting, men det här till advokaten är allvarligt. (*lägger ett eget blankt papper tillbaka i brevet i stället*) Det får duga. Den advokaten får tänka vad han själv vill. Stackars Marian är ändå oduglig för flera veckor framåt och kan inte göra någonting. (*lägger breven tillbaka innanför hennes blus, ringer på en tjänare, som kommer.*)

Stackarn har visst svimmat, men hon kommer sig så småningom. Vi fick ändå avhandlat det viktigaste. Jag måste tillbaka till Blackwater Park innan det blir mörkt. Stanna hos henne tills hon vaknar, det är en präktig grabb. Framför mina ursäkter. (*avlägsnar sig snabbt*)

tjänaren Aldrig förr har jag sett att man kan svimma av en kopp te.

Scen 7. Marians enkla rum.

Laura (kommer in, blek och förgräten) Hur är det med henne?

doktor Dawson Det är allvarligt. Det är mycket allvarligt.

tjänarinnan Ni borde inte vara här, frun.

Laura Jag måste vara här. Min syster är sjuk.

Dawson Det är bäst att hon inte blir sjukare och att hon inte smittar er.

Laura Är det smittosamt?

Dawson Mycket.

Fosco (kommer in) Hur är det med vår älskade patient?

Dawson Har jag inte sagt er, greve humbug, att ni inte får komma in här?

Fosco Ni behagar skämta. Jag är ju släkt med patienten.

Dawson Ni har ideligen från första början stört min behandling av henne.

Fosco Och med all rätt. Ni fattade ju inte att det var tyfus.

Laura (ifrån sig) Tyfus? Är det tyfus?

Fosco Ja, Laura, tyvärr har Marians förkylning och feber genom doktor Dawsons missbehandling här lett till komplikationer i form av tyfus.

Laura (bedövad) Hur allvarligt är det?

Dawson Inte allvarligare än att vi kan klara av det, men det kan ta tid. Och det skulle hjälpa patienten mest om varken ni eller den här störande humbuggreven mera visade sig i patientens rum så länge hon svävar mellan liv och död.

Laura Men jag måste få sitta hos min syster.

Fosco Ja, det måste hon.

Dawson Lägg er inte i!

Fosco Det är *min* släkting!

Dawson Och hur är ni släkt med henne? Genom att gifta er med hennes faster för hennes pengars skull, som hon hade oturen att bli förklarad arvlös från när hennes far fick veta att hon gift sig med en italiensk äventyrare? Ni är ingenting annat än en humbug, Sir, som bara kommer ont fördärv åstad för varje människas bana som ni korsar.

Fosco Ni är något kategorisk. Det är i allas vårt intresse att Marian klarar sig.

Dawson Varför stör ni henne då?

Fosco Kom, Laura. Den här doktorn är inte den rätta bulldoggen för oss. Har du tagit ställning till det lämpliga i att du snarast möjligt far hem till Limmeridge i Cumberland?

Laura Jag vill stanna hos min syster.

Fosco Det får du inte för herr doktorn.

Dawson Jag tror faktiskt det vore bäst för er, fru Laura, och för er syster med, att ni lämnade allt det dåliga sällskapet i detta hus. Marian kan ju komma efter er så fort hon är frisk.

Laura Jag reser ingenstans utan Marian.

Dawson Då kan ni själv bli sjuk.

Laura Hellre det än att jag överger Marian, som ni säger, åt det dåliga sällskapet i detta hus. Och om hon bara blir frisk skall jag klara mig också.

Fosco Jag vill verkligen vidimera det lämpliga i att ni reser hem till Limmeridge båda två. Din man skall ju ändå avveckla huset.

Laura Avveckla huset?

Fosco Ja, har han inte sagt det till dig? Han har redan börjat avskeda personalen. Din Fanny var bara den första av de flesta.

Laura Varför vill han avveckla huset?

Fosco Det vet du väl, att han har svåra skulder.

Marian (i feber) Laura! Laura!

Laura (rusar fram) Vad är det?

Dawson (håller henne tillbaka) Stilla! Hon yrar.

Marian Låt dem inte ta dig!

Laura Aldrig, Marian, aldrig! Och aldrig dig heller!

Fosco Ingen skall ta någon av er ifrån oss.
Dawson Ingen i detta hus litar på er, herr greve, utom möjligen sådana andra som inte har rent mjöl i påsen.
Fosco Ni biter mig utan anledning.
Dawson Nej, med anledning, ty jag är denna patients vakthund, och för hennes skull har jag all anledning att jaga ut er, skälla ut er och bita er. Var nu så goda och avlägsna er båda genast!
Fosco Kom, Laura. Den doktorn är inte god att tas med.
Dawson Och han blir inte bättre för att ni är här!
Laura Låt mig veta varje förändring, doktorn.
Dawson Givetvis, fru Laura. Ut ur rummet nu.

(Fosco och Laura går ut.)

Den greven osar död och förintelse långa vägar. Han skall aldrig få röra någon av mina patienter!

Akt IV scen 1.

Percival Laura, jag vill dig inget ont. Tvärtom vill jag dig bara väl, och det är bara för ditt eget bästa jag ber dig lämna det här stället innan du blir lika sjuk som Marian. Du är bräckligare än hon, och det här är ett osunt ställe som jag ämnar göra mig av med.
Laura Ja, jag märker det, som om du ville fly från det, men vad är det du försöker fly från egentligen? Ditt dåliga samvete?
Percival Laura, den gubben går inte. Jag har inget samvete, och det vet du. Jag har aldrig gjort något brottsligt i mitt liv eller något värt att ångra, fastän jag enligt din släkting greve Foscos ord ibland har det värsta humöret i England.
Laura Han är inte min släkting. Han är morganatiskt gift med min faster.
Percival Fast tvärtom, för greven är en greve, men din familj är bara gammal.
Laura Men de gjorde henne arvlös när hon gifte sig med en tvivelaktig italienare.
Percival Likafullt är hon grevinna lika mycket som jag är baron, men det hör inte hit. Du måste åka.
Laura Är det en befallning?
Percival Nej, en rekommendation, men Marian har redan åkt och väntar att du skall följa.
Laura (chockad) Har hon åkt?
Percival Ja, hon gav sig av så fort hon var frisk tillräckligt.
Laura Hon skulle aldrig ge sig av utan att säga farväl till mig.
Percival Hon lämnade tidigt i morse. Om du inte tror mig kan du få se hennes tomma rum.
Laura Vad är detta? Du avskedar alla tjänare utom den värsta, greven och min faster försvinner utan att säga adjö, och nu har också Marian försvunnit.
Percival Hon väntar på dig hos greven. Hon vill att ni tillsammans skall fara hem.
Laura Varför hos greven av alla människor?
Percival För att bättre kunna ordna resan från London naturligtvis. Hon gör allt för dig.
Laura Du döljer något.
Percival Vad skulle det vara?
Laura Du planerar något avskyvärt.

Percival Inte alls. Jag följer bara grevens goda råd.

Laura Grevens goda råd! Han är ju ondskan själv!

Percival Var inte så paranoid. Du ser spöken på ljusa dagen. Glöm inte att greven räddade livet på Marian. Det var han som först såg att hon hade tyfus. Han var bättre än hennes läkare. Därför var doktor Dawson så arg på honom, för att han fick honom att känna sig underlägsen.

Laura Jag far aldrig till greven. Han vill mig bara ont.

Percival Nej, han vill dig bara väl, och liksom han räddade Marians liv vill han rädda ditt härifrån. Stället kommer att stängas för försäljning. Vill du bo kvar här ensam i ett tomt hus?

Laura Du tvingar mig således att fara till greven?

Percival Din faster där är garanti för att du blir väl omhändertagen. Dessutom har du ju själv sagt att du aldrig är trygg utom i Marians närhet.

Laura Men hon skulle aldrig resa iväg utan mig. Vi är oskiljaktiga.

Percival Det är det jag menar. Därför måste du snarast återförenas med henne, så att ni bums kan fara hem till er onkel.

Laura (beslutar sig) Ju förr jag är härifrån, desto bättre.

Percival Så ska det låta. Greven möter dig vid stationen.

Laura Varför inte Marian?

Percival Hon tar hand om dig hemma hos din faster.

Laura Det är något jag inte vet. Du säger inte hela sanningen.

Percival Jag vill helst bespara dig dåliga nyheter.

Laura Vad då för dåliga nyheter?

Percival Du visade ju ett visst engagemang i den stackars kvinnan i vitt och hennes fall.

Laura Ja. Vad är det med henne?

Percival Hon har åkt fast och lyckligt återbördats till sitt sinnessjukhus, och den här gången kommer hon aldrig mer att kunna rymma.

Laura Ditt odjur! Hur kunde du!

Percival Hon var sjuk, Laura. Hon var farlig för sin omgivning.

Laura Hon var inte alls sjuk! Jag träffade henne! Hon var lika klar och frisk som jag! Hon hade bara misshandlats svårt av livet och utgjorde av någon anledning endast en fara för dig.

Percival Det inbillar du dig bara. Hennes hemlighet var bara ett hjärnspöke hos henne.

Laura Det tvivlar jag på.

Percival Varför delgav hon dig inte då den där hemligheten?

Laura Hon fick inte tillfälle.

Percival Prat! Och nu får hon aldrig tillfälle, och det är lika bra det.

Laura Alltså finns där en hemlighet.

Percival Men du känner inte till den, och alltså finns den inte! Res nu, innan jag blir på dåligt humör igen!

Laura (stilla) Jag reser genast, Sir Percival, och det blir för att aldrig mera se dig, och liksom Marian reser jag utan att säga adjö.

Percival Res då, för helvete! (*Laura drar sig snabbt ut, förtvivlad.*)
(*Percival håller genast upp åt sig en bastant drink och sveper den.*)

Ju förr vi får det avklarat, desto bättre. Det är bara en formalitet.
(*sätter sig bekvämt*)

Äntligen, min förföljerska, är du bakom lås och bom och det för gott! Aldrig mera skall du slippa ut eller någon lömsk hemlighet om mig. Tack, greve, för allt ditt stöd i

denna sak. Utan dig hade jag aldrig klarat det. Skål! (*håller upp en ny kraftig drink åt sig och sveper den.*)

Tjänarinnan kommer in.)

tjänarinnan Frun har rest.

Percival Jag vet.

tjänarinnan Hon sade att hon skulle resa efter sin syster.

Percival Jag vet.

tjänarinnan Men systemen är ju kvar här.

Percival Jag vet.

tjänarinnan Varför ljög ni för henne?

Percival Annars hade hon aldrig rest. Tro mig, det var för hennes eget bästa. Det här huset kommer ju att säljas nu.

tjänarinnan Men det är fullt att ljuga, och ni bedrog henne medvetet.

Percival Och du kan sluta i morgon om du vill. Du behövs inte längre här. Du sade väl ingenting om att Marian bara hade flyttats till ett bättre rum i en annan flygel?

tjänarinnan Nej. Hade jag gjort det hade ni slagit ihjäl mig.

Percival Rätt gissat. Nu blir det frid i huset och i mitt liv när min hustru är borta. Tro mig, tösen, Laura blir väl omhändertagen hos greven av sin faster. Allt var för hennes och för allas bästa.

tjänarinnan Och fru Marian?

Percival Hon får gärna resa efter sin syster när hon vill.

tjänarinnan Jag slutar och lämnar gärna omgående.

Percival Gör som du vill. Du får en månads extra full lön för besväret.

tjänarinnan (avlägsnar sig utan ett ord vidare)

Percival (håller upp åt sig en ny drink) Skönt att bli av med dem! (*dricker*)

Scen 2. St. John's Wood

grevinnan De skall komma när som helst, så var beredd att ge dem ett varmt mottagande. Baronessan Glyde måste få allt vad hon önskar genast.

köksan Ja, grevinnan.

grevinnan Ingenting får fattas henne när hon kommer. Allt måste fungera perfekt.

köksan Javisst, frun. Jag skall göra mitt bästa.

grevinnan Det tror jag säkert. (*Det ringer på porten.*) Här är de. (*öppnar*)

Välkomna. Välkommen, kära brorsdotter, och känn dig fullkomligt som hemma medan du är här.

Laura Jag hoppas verkligen att jag inte behöver stanna här längre än nödvändigt.

grevinnan Var inte otacksam för att vi tar emot dig, flicka.

Fosco Seså, Eleanor, vår gästs intresse är även vårt främsta intresse.

Laura Jag har alltid anat en helt annan mening bakom era ord, greve, än vad ni uttalat.

Fosco Hur menar ni, Laura?

Laura Av någon anledning gav era ord alltid intryck av motsatt mening än vad ni säger.

grevinnan Laura var alltid lite egen av sig.

Laura Jag ber er att genast få dra mig tillbaka till mitt rum tills jag kan resa vidare. Var är Marian?

grevinnan Hon är inte här.

Laura Varför är hon inte här?

grevinnan För att hon är kvar på Blackwater Park.

Laura Men Sir Percival påstod att hon rest före mig hit.

grevinnan Varför skulle hon vara här?

Laura För att ombesörja vår resa hem till Cumberland!

Fosco Det måste föreligga något missförstånd. Det har aldrig varit tal om att Marian skulle komma hit. Hon var ju för sjuk för att kunna resa.

Laura Varför sade då Sir Percival att hon rest! Vad har ni gjort med henne???

grevinnan (efter en stund, då greven tvekar) Vi har ingenting gjort med henne.

Fosco Det är säkert ett missförstånd. Så ni reste hit bara för att finna Marian här och med henne resa vidare till Cumberland?

Laura (mer och mer ifrån sig) Ja!

Fosco Då måste vi kontakta Blackwater Park och genast be Marian komma hit.

grevinnan Sir Percival har redan rest till kontinenten. Blackwater Park är stängt.

Laura Det är en komplott! Jag visste det!

grevinnan Ta det lugnt, lilla Laura. Ta en kopp te.

Laura Aldrig! Jag måste få veta var Marian är! Ni har planerat detta sedan länge! Det är en komplott mot våra liv för att ge Sir Percival tillgång till mina pengar! Vad har ni gjort!

Fosco (i ett försök att verka lugn) Ingenting, Laura. Jag försäkrar att vi ingenting gjort. Marian måste finnas kvar någonstans på Blackwater Park i högsta välmåga. Sir Percival måste ha lämnat någon tjänare kvar.

Laura Ni bara hycklar! Ni har lurat mig hit för att ta livet av mig! Och Marian vet säkert inte att jag är här! Oh! (*tar sig för hjärtat och svimmar*)

Fosco Bär genast upp henne på rummet. Ge henne den högsta omsorg hon kan få. Kontakta genast en doktor. Det får inte bli några komplikationer.

grevinnan Ingenting kan gå fel, Ottavio. Allt är idiotsäkert.

Fosco Bara en idiot kan ha den föreställningen. Allt kan alltid gå fel, och det enda man kan göra för att undvika det är att försöka vara uppmärksam på allt som kan gå fel, men ingen kan vara så uppmärksam.

grevinnan Hon kvicknar till och så är allt utom fara.

Fosco Och om det är en hjärtattack? Hon hade alltid svagt hjärta.
(*Doktorn kommer.*)

Doktor Goodriche Jag kom så snabbt jag kunde.

Fosco Så bra att ni kunde komma genast, doktor. Jag hoppas verkligen att det bara är ett vanligt svimningsanfall.

doktorn Det skall vi strax undersöka. Var är patienten?

Fosco Visa doktorn till hennes rum, Hester.

grevinnan (när Hester gått med doktorn) Är du helt säker på att du och Sir Percival vet vad ni gör?

Fosco Han vet aldrig vad han gör, men jag vet allt vad han gör.

grevinnan Men han har nu gett dig en patient att bära på.

Fosco Jag har tagit hand om patienter förut. Lita bara på mig som Sir Percy alltid hittills ofelbart kunnat göra det.

Eleanor Ni vet ingenting om kvinnor.

Fosco Tvärtom, kära Eleanor, jag vet allt om kvinnor. De har aldrig svikit mig hittills bara därför.

Eleanor Ändå vädrar jag en fara, men jag vet inte varifrån den kommer. Fick du någonsin veta hans hemlighet?

Fosco Nej, han ville inte anförtra den åt mig. Men vi har skäl att tro att Laura aldrig fick veta den. Mrs Catherick tiger om vad hon vet, och hennes dotter är oskadliggjord. Så jag behöver inte veta den.

Eleanor Doktorn kommer. (*Doktorn kommer.*)

Fosco Nå, doktorn?

doktorn Jag är rädd att det är allvarligt. Det kan ha varit en hjärtattack. Hon måste ha fått en chock av något slag. Vet ni vad som kan ha skrämt henne?

Fosco Ingen aning.

doktorn (till Eleanor) Inte ni heller?

Eleanor Jag har inte den blekaste aning.

doktorn Köksan förstår det inte heller. Hon blev bara fullständigt vettskrämd av någon anledning. Näväl, jag har gett henne något lugnande tills i morgon, när jag kommer tillbaka. Även om hon hämtar sig i kväll, så låt ingen tala med henne. Allt hon behöver är vila, och absolut inga sinnesrörelser.

Fosco Vi ska lyda era instruktioner till punkt och pricka, doktor.

doktorn Då är det bara att hoppas på det bästa. Farväl. (*går*)

Eleanor Tror du han misstänkte någonting?

Fosco Absolut ingenting. Han var bara en vanlig doktor som bara såg till det yttre och tog pulsen. Han tänkte inte längre än så.

Eleanor Jag hoppas du har rätt.

Fosco Jag har alltid rätt. Kom nu, Eleanor. Vi måste ta hand om vår patient.

Scen 3. Blackwater Park.

Marian (vaknar i sin säng, mycket svag) Var är jag? Jag känner inte igen mig. Varför har ni flyttat mig?

tjänarinnan Jag är rädd, frun, att man håller på med skumma affärer här.

Marian Vad vet du, Eliza?

Eliza Man har flyttat er hit bara för att lura bort fru Laura härifrån. Man lurade fru Laura att tro att ni rest till London till den där greven Fosco för att förbereda er gemensamma resa till Cumberland.

Marian Dit skulle vi gärna båda två resa, men jag skulle aldrig lämna Laura ensam här. Det vet hon.

Eliza Det var vad man inbillade henne, men det är inte det värsta.

Marian Vad är det värsta?

Eliza Att fru Laura dog härom dagen hos greve Fosco.

Marian Omöjligt. Vad skulle hon ha dött av?

Eliza En hjärtattack.

Marian Du har alldeles rätt. Här pågår skumma saker. Var är Sir Percival Glyde?

Eliza Han reste till Paris härom dagen, för att sörja sin fru, hette det.

Marian Den hycklaren! Han har bara smusslat bort henne eller gömt undan henne eller gjort sig av med henne för att komma åt hennes pengar. Det måste ju vem som helst fatta. Hon kan inte vara död.

Eliza Hennes död är attesterad av läkare, och hon är redan begravnen i Cumberland vid Limmeridge med gravsten och allt. Hon vilar i samma grav som sin mor.

Marian Det är något som inte stämmer. Ingenting stämmer. Så det var Sir Percival Glyde som lurade bort sin hustru med att ljuga henne till att tro att jag rest i förväg?

Eliza Ja, frun. Han sade upp mig samtidigt, och jag gjorde sken av att ge mig av, men för er skull valde jag att komma tillbaka hit till er så fort han var borta. Jag tyckte ni borde veta sanningen.

Marian Tack ska du ha, Eliza. Vad säger doktor Dawson om min hälsa? Hur länge till måste jag ligga kvar här?

Eliza Han säger tre veckor.

Marian Omöjligt. Jag måste upp med det snaraste. Hjälp mig upp, Eliza.

Eliza Men, frun, ni är så svag!

Marian Ja, så svag att jag bara kan bli starkare. Hjälp mig upp, Eliza.

(Eliza hjälper henne upp ur sängen.)

Scen 4. Ett trist ställe.

Fosco Hur mår vår patient idag?

Rubelle Hon blir mindre och mindre besvärlig men kan ännu inte släppa sina griller.

Fosco Huvudsaken är att hon lever. Sedan kan hon inbilla sig vad som helst. Hon kommer ju att få papper på att hon inte skall tas på allvar.

Rubelle Så som hon är nu kan redan ingen ta henne på allvar. Hon bara flamsar.

Fosco Det är drogerna. De mediciner hon kommer att få på hemmet kommer tyvärr inte att ha samma verkan. De kommer bara att hålla henne nere.

Rubelle Även utan mediciner och droger är hon inte en typ som skulle göra uppror.

Fosco Det är tur för oss. Den där damen i vitt var alldeles för rebellisk.

Rubelle Den här kommer att klara sig bättre men också leva längre.

Fosco Hon får leva så länge hon vill. Ingen vill ta livet av henne. Får man träffa henne?

Rubelle På egen risk, men håll masken.

Fosco Givetvis.

Rubelle (öppnar en dörr) Du har besök, lilla vännen.

Patienten (matt, utan att synas) Vem är det?

Rubelle En gammal vän. Han vill dig väl.

Patienten Jag har inga gamla vänner som vill mig väl. Jag har bara fiender som vill mig illa.

(kommer ut, helt klädd i vitt, ser greven)

Jaså, det är ni. Jag är trött på er.

Fosco Hur kan ni vara trött på er välgörare? Utan mig vore ni död.

Patienten Något nytt om min syster?

Fosco Ni har ingen syster, lilla vän. Ni är ensam.

Patienten Ni bara leker med mig, som med era äckliga vita möss. Men jag är ingen rätta. Jag är en människa.

Fosco Naturligtvis är ni en människa, Anne. Ingen har påstått något annat.

Patienten Jag är inte Anne. Jag är Laura.

Fosco Tyvärr är ni Anne, stackars Anne, och har alltid varit det. Ju förr ni fattar det och åter blir den ni var, desto bättre blir ni behandlad. Den enda gången ni träffade Laura Fairlie har förvidit huvudet på er, men vi försöker vrida det rätt igen. Ni har ju till och med fått behålla era egna vita kläder, era favoritkläder, som ni alltid burit, då ni aldrig haft några andra. Bara lita på oss, så blir allting bra.

Patienten Jag är så trött på er och era infernalisiska konster. Ni har mördat Anne för att låta mig ta hennes plats så att Sir Percival och ni kunde komma över mina pengar.

Fosco Laura Glyde dog en helt naturlig död av en hjärtattack. Vi kunde ingenting göra för henne och ännu mindre hennes läkare, som attesterat hennes död med dödsorsak och allt. Hon är död och begravnen, Anne. Var glad att ni lever.

Patienten Jag är inte alls glad att jag lever och ville helst dö som stackars Anne om jag inte visste att min syster alltjämt lever fastän ni försökte mörda henne också.

Fosco (till Rubelle) Hon har fått mord på hjärnan. Det är sjuklig paranoia. *(till Patienten)* Ingen har försökt mörda Marian Halcombe, om det är henne ni menar. Tvärtom räddade jag livet på henne när jag i tid såg att hon fått tyfus. Jag har den högsta respekt och beundran för henne. Ingen ville någonsin varken henne eller hennes syster något illa.

Patienten Ni bara omtöcknar mig med ert vilseledande prat, men det är väl avsiktligt. Jag blir sjuk bara jag tänker på det. Lämna mig ensam med min förtvivlan, för det är det enda av mig själv som jag har kvar.

Rubelle Det är bäst att ni går, greve Fosco. Patienten är trött.

Fosco Ja, jag märker det. *(till Rubelle, intimt)* Fortsätt bara behandlingen, och hon kommer snart att glömma att hon någonsin varit Laura. Medicineringen kommer att bidra till elimineringen av hennes minne, som är den enda fiende vi har kvar att frukta. Det enda vi behöver tänka på är att inte falla ur våra roller. Sinnessjukhuset sköter resten.

Rubelle Lita på det, greven.

Fosco Jag litar på er och er tystnad.

Rubelle Som sjuksköterska har jag tystnadsplikt.

Fosco Just det. Au revoir. *(går)*

Rubelle Nå, lilla vännen, skall vi vila lite nu? Besöket har kanske varit tröttande och uppsplitande. Jag ska ge er en god kopp te.

Patienten Vad lägger ni i teet egentligen?

Rubelle Ingenting utom teblad. Vad annars?

Patienten Jag är trött på denna eviga mardröm. Ge mig då det där giftiga teet, för det är ju det enda jag får lov att dricka för er. Jag hoppas de på sinnessjukhuset åtminstone också ger mig vatten.

Rubelle Naturligtvis. På sinnessjukhuset får ni all frihet i världen.

Patienten Jag tror er. *(dricker av Rubelles te.)*

Scen 5. Hos advokaten.

Gilmore Jag är hemskt ledsen, Marian, men jag kan ingenting göra. Jag har noga undersökt saken, jag har talat med båda läkarna, alla papper är i ordning inklusive döds-certifikatet, graven är autentisk med gravinskrift och allt, så det råder tyvärr inget tvivel om saken. Och tyvärr har jag full förståelse för att ni inte kan acceptera att Laura är död.

Marian Men tycker ni inte det var konstigt att mitt brev kom fram till er öppnat och ersatt med ett tomt dokument?

Gilmore Naturligtvis är det konstigt, men vem som helst kan ha öppnat det på vägen, det kan ha öppnat sig av sig självt, brevet kan då ha fallit ut av sig själv, och någon tjänsteman kan ha åtgärdat att det såg illa ut med ett tomt frankerat kuvert.

Marian Tror ni på det?

Gilmore Jag vet inte vad jag skall tro. Hela historien var sorglig från början. Jag hade aldrig gift bort en myndling på de ekonomiska villkor som Sir Percival Glyde ställde inför Laura, och det sade jag till er onkel. Tyvärr gick han ändå med på det

bara för husfridens skull, och Laura var ju ännu inte myndig. Många andra detaljer är också underliga, men de faktiska dokumenten är vattentäta: läkarcertifikatet, båda läkarnas vittnesbörd, tjänstefolkets vittnesbörd, som alla intygar att greve Fosco aldrig kan ha ingripit styggt vare sig i er sjukdom eller i Lauras död, och greve Foscos egen skildring av tragedin är fullkomligt övertygande och tillfredsställande.

Marian Men Sir Percival lurade Laura bort från sitt hus med att få henne att tro att jag gett mig iväg, och hon skickades direkt till greve Fosco, där hon dog!

Gilmore Sköterskorna och läkarna är överens om att greven inte hade något med Lauras högst oväntade död att göra. Det var en plötslig hjärtattack. Det kan drabba vem som helst.

Marian I det här fallet drabbade det en ung och frisk människa vid 21 års ålder efter att hon blivit mycket uppskrämd, och vi vet inte vad som skrämde henne.

Gilmore Tyvärr är Sir Percival Glyde fortfarande i Paris. Jag skulle gärna vilja ställa honom en del frågor angående hans trick att lura Laura till greven med det lockbetet att ni skulle vara där. Men ni glömmer att en annan person är inblandad. Jag skulle råda er att uppsöka henne för en intervju.

Marian Vem?

Gilmore Den mystiska kvinnan i vitt, fröken Anne Catherick, som greve Fosco lyckades uppdaga och som sedan dess varit inspärrad på ett rymningssäkert sinnessjukhus.

Marian Vilket?

Gilmore Det vet jag inte, men med er energi borde det inte vara omöjligt att spåra upp. Ni vet ju ungefär var det låg genom era informationer från den där teckningsläraren.

Scen 6. Sinnessjukhuset.

läkaren Vi har stränga förhållningsregler beträffande denna patient, som en gång lyckats rymma vilket då kostade hennes sköterska hennes anställning. Vi vill helst inte att sådant obehag skall upprepas.

Marian Jag försäkrar er att jag bara vill träffa henne, då hon hade med min syster att göra.

läkaren Bara därför får ni träffa henne medan ingen annan skulle få det. Då hon efter sitt möte med er syster fått den fixa idén att identifiera sig med er syster kunde kanske er medverkan vara intressant.

Marian Tror hon att hon är min syster?

läkaren Ja. Det trodde hon inte under sin förra vistelse här. Hon har uppvisat även andra karaktärsförändringar.

Marian Som vad då?

läkaren Det kan jag inte gå in på. Syster, låt den här damen få träffa patienten Anne Catherick.

system Kom med mig.

(Marian följer sköterskan ut i en trädgård där patienten sitter på en bänk i skuggan av ett träd.)

Hon är mycket speciell. Under förra vistelsen var hon vår fogligaste patient, varför det var så lätt för henne att rymma. Nu är vi därför mera vaksamma, och vi förstår inte alls vad som rör sig inom henne. Hon har fått för sig att hon är en avliden. Naturligtvis försöker vi bearbeta denna sjuklighet med ständig terapi och

medicinering. (*visar fram Marian till patienten, som reser sig. Så fort hon känner igen Marian kan hon inte bärga sig utan omfamnar henne genast.*)

Laura Marian! (*Sköterskan kan inte hindra henne, står villrådlig och handfallen.*)

Marian (fattar genast allt) Det är bra, syster, vi känner varandra sedan gammalt. Ni kan lämna oss ensamma tillsammans en stund och behöver inte förlora oss ur sikte.

system (accepterar) Det lovar jag att inte göra. (*går avsides till en annan bänk*)

Marian Laura, detta är vändpunkten. Du skall ut härifrån. Hur kunde de lyckas med detta?

Laura De var helt enkelt vitterfarna fuskspelare medan vi bara var två värnlösa kvinnor.

Marian Och Anne Catherick?

Laura De lät henne dö i mitt ställe.

Marian Indirekt mord, laglig förskingring och levande begravning av min egen syster. Det är för mycket.

Laura Men vi har återfunnit varandra. Vet du något om Walter Hartright?

Marian Ingenting.

Laura Då har vi ingenting att lita till utom oss själva.

Marian Alla tror att du är död och att Anne Catherick lever. Vår onkel har accepterat det, vår advokat har accepterat det genom de lagliga bevisen, och Sir Percival lever gott i Frankrike på dina pengar.

Laura För sitt eget bästa borde han aldrig komma tillbaka till England.

Marian Vem är mera skyldig, han eller greven?

Laura De är båda lika skyldiga. Planen var grevens, men Sir Percival lät den genomföras.

Marian Och vår faster?

Laura Hon är grevens slavinna.

Marian Jag kommer tillbaka i morgon, Laura. Då skall vi ordna din rymning. En sköterska kan alltid mutas. Ett sinnessjukhus är inget fängelse och inget ställe för en frisk människa, som inte är sjukare än att hon kan lämna det.

Laura Tack, Marian. Jag tror vi kan klara det.

Marian Jag vet det. (*ropar till sköterskan*) Vi är klara, syster. Patienten mår bättre redan.

system Det gläder oss. Kom nu, lilla vännen, så skall vi dricka en kopp te.

Laura Tack, syster. Även ert te kommer att smaka gott idag. (*går med system*)

Kom snart och hälsa på igen, Marian.

Marian Jag kommer i morgon.

(*De går ut åt skilda håll.*)

Scen 7. Samma som i akt I scen 4: Kyrkogården i Limmeridge.

Man ser Lauras gravsten med färsk inskription.

Walter (kommer in, förkrossad, faller på knä vid graven med en bukett blommor i händerna)

Så detta är vad man kommer hem till, en grav, summan av ett äktenskap som aldrig borde ha blivit av, fullständig katastrof som resultat av ett fiasko, medan den som älskade dig fick lämna dig med tomma händer och trädde i landsflykt bara för att slippa utstå ett så skändligt misslyckat äktenskap, kärlek för pengar, den totala prostitutionen, och dessutom ensidig, ty kunden tog alla hennes pengar i stället för att betala henne med ens ett rött öre i stället för sin obefintliga kärlek. (*gråter bittert och lägger blommorna ömt på graven*)

Marian (visar sig dold för Walter med en beslöjad kvinna) Låt honom vara. Låt oss höra mera.

Laura Det är ju...!

Marian (lägger handen för hennes mun) Jag vet. Skona honom.

Walter Vilken lögn är inte äktenskapet, vilken sjukdomshärd för egoism och övervåld är inte denna etablerade lögninstitution, vilken bluff, vilket självbedrägeri, vilken djävulsk fälla för oskyldiga människor att fastna och förgås i, vilket trask av tragedier, vilken infernalisk förbannelse! Jag inbillade mig jag kunde glömma dig i Centralamerikas moskitdjungler, men det blev bara värre, du blev bara tydligare och klarare för mig varje dag, jag kunde inte skiljas från din själ, ty vi tillhörde varandra innan vi föddes, och så försvinner du i helvetet av en äktenskaplig lögn. Jag skall göra vad som helst för att utrannsaka hur det gick till, men det skulle inte alls förvåna mig om din äkta man mördade dig med avsikt att göra det redan vid altaret.

Marian (till Laura) Vi kan inte hålla honom på halster längre. Beslöja dig för säkerhets skull! *(träder fram med Laura bakom sig)* *Walter!*

Walter *Marian! (reser sig genast)* Vilket öde har fört dig hit?

Marian Utan tvekan samma öde som fört dig hit.

Walter Jag kom hem för en vecka sedan, fick veta vad som hänt av min moder och reste hit vid första bästa tillfälle bara för att se om det verkligen var sant. Tyvärr fann jag denna alltför autentiska grav.

Marian Ja, graven är äkta, men skenet bedrar.

Walter Vad menar du? Vem är damen bakom dig?

Laura (lyfter på slöjan)

Walter *Laura!* Drömmer jag, eller hallucinerar jag? Är du verkligen sann, *Marian*, eller är du del av den dröm som visar mig *Laura* livs levande här vid hennes egen färska grav? Eller är ni båda spöken?

Laura Jag vilar inte i graven, *Walter*. *(omfamnar honom)*

Walter Jag måste tro mina sinnen, när jag känner och själv kan omfamna dig. *(omfamnar henne och kysser henne ömt)* Så har du då verkligen kommit levande tillbaka från de döda. Men vad är detta för en fullständigt halsbrytande livslevande charade?

Marian Allt kan förklaras, *Walter*, men ge oss tid. *Laura* sattes på sinnessjukhus som *Anne Catherick*, medan stackars *Anne* mördades av *Sir Percival Glyde* och greve *Fosco*.

Walter En komplott alltså!

Marian Minst sagt. *Sir Percival* var ruinerad och behövde *Laura*s pengar, som inte ville gå i borgen för honom. Greve *Fosco* hjälpte honom med att få fast *Anne Catherick*, och när han såg hennes likhet med *Laura* slog han till.

Walter Är de då inte avslöjade?

Marian Ingen tror oss.

Laura Min egen onkel vägrar tro att jag är någon annan än *Anne Catherick*.

Marian De gjorde det så skickligt med läkarintyg och dödscertifikat, de fick alla våra läkare och sköterskor med sig, till och med vår advokat gick på bedrägeriet, och vår onkel, mycket tack vare hans syster, vår faster, grevinnan *Fosco*.

Walter Jag förstår.

Laura Men du kände igen mig genast.

Walter Jag skulle ha känt igen det äkta originalet bland tusen perfekta kopior, men jag kan förstå hur de kunde lyckas komma undan med det. Du är fårad och magrare och märkt av ett lidande som jag inte sett hos dig förut men som jag såg hos *Anne Catherick*. Men ännu hårdare har tiden farit fram med dig, *Marian*. Jag hörde att du fick tyfus.

Marian Jag låg svårt sjuk länge, mycket längre än Laura. Bara därför kunde jag inte hjälpa henne. De passade på att genomföra sin kupp medan jag låg utslagen.

Laura De lurade mig bort från Marian in i en fälla som var Anne Cathericks plats på dårhuset.

Walter Stackars Anne Catherick. Så ni menar att det är hon som vilar här under Lauras namn?

Laura Ja, tyvärr.

Walter Då har jag inte begråtit dess jord, tillbett den och bett vid den förgäves. Må mina böner gälla dig, Anne Catherick, lika mycket som de gällde Laura, ty det har visat sig att du behövde dem bättre. (*lägger smeksamt sin hand på gravstenen*) Känn min smekning från andra sidan graven, och liksom jag lovade att hämnas Laura lovar jag på nytt att hämnas dig och utrannsaka ditt mysterium. Vi har aldrig glömt den hemlighet som du aldrig fick avslöja i livet. Du är borta men finns kvar som ett mysterium, liksom även hemligheten finns kvar, som jag skall se till att skall förfölja Sir Percival Glyde till hans död.

Marian Det räcker, Walter. Låt oss inte bli besatta här på kyrkogården.

Walter Laura har alltså vägrats existera i sitt familjehem Limmeridge.

Marian Vi var redan på väg till London och tänkte bara besöka familjegraven förrän vi reste.

Laura Och då fann vi här en vän vi aldrig trodde vi skulle få se mera.

Walter Jag har överlevt träskfebrar, skeppsbrott och allt vad en tropisk expedition kan råka ut för. Jag står helt till ert förfogande.

Marian Vi tänkte bege oss till London och leva anonymt där medan vi börjar bedriva efterspaningar och se vad vi kan göra för att ge Laura upprättelse.

Laura Jag äger ingenting. Sir Percival har tagit allt.

Marian Vi är fattiga som kyrkråttor.

Walter Då är vi tre. (*ger dem vardera en hand*) Ni har förlorat en olyckssystemer men vunnit en bror. Låt oss hjälpa varandra.

Marian Det var ungefär det högsta vi hade vågat hoppas på.

Laura Jag är din, Walter, som levande, ty för min laglige make är jag död.

Walter Och jag är lika mycket din, Laura, och gärna för evigt.

Marian Låt oss starta därifrån. Det blir en god början. Kom nu. Greve Foscos hejdukar kan när som helst börja jaga Anne Catherick här igen utan att ana att hon är död.

Walter Hon är inte död. Hon skall hjälpa oss från andra sidan.

Marian Är det ett löfte?

Walter Jag känner det på mig.

Laura Jag också. Kom nu. (*De går.*)

Akt V scen 1. Welmingham, Hampshire.

tjänarinnan Mrs Catherick undrar vad ni vill henne.

Walter Säg henne att jag kommer med nyheter om hennes dotter.

Mrs Catherick (inifrån) För in honom, Lucy.
(*Scenen öppnar sig för en respektabel äldre dams trista hem.*)

Vad vet ni om min dotter?

Walter Jag har tyvärr den nyheten att meddela er att hon är död.

Mrs Catherick (oberörd) Och varför kommer ni med den nyheten?

Walter (förvånad över hennes brist på reaktion) Undrar ni varför jag meddelar er er dotters död?

Mrs Catherick Ja. Vad har ni att göra med henne? Hur kommer det sig att ni vet något över huvud taget om min dotter?

Walter Jag råkade sammanträffa med henne när hon var på rymmen från ett sinnessjukhus, hon anhöll om min hjälp, och jag hjälpte henne vidare.

Mrs Catherick Det var fel.

Walter Jag beklagar om det är hennes mors mening.

Mrs Catherick Det är hennes mors mening. Hur vet ni att hon är död?

Walter Jag kan inte berätta hur, men jag vet det.

Mrs Catherick Får jag fråga hur ni fann mig?

Walter Genom fru Clements, den enda andra person som hjälpt er dotter.

Mrs Catherick Hon är en dumbom. Bad hon er komma hit?

Walter Nej.

Mrs Catherick Då frågar jag er igen: Varför kom ni hit?

Walter (hämtar sig) Jag trodde Anne Cathericks mor skulle ha något intresse av att veta om hennes dotter var levande eller död.

Mrs Catherick Hade ni något annat motiv?

Walter (tigger)

Mrs Catherick Om ni inte hade något annat motiv tackar jag för besöket och ber er gå. Er förklaring av hur ni vet att hon är död är knappast tillfredsställande men tillräcklig för att jag skall bära sorg. Som ni ser behöver jag bara byta ut mina grå vantar mot svarta, så är jag helt sorgklädd. Adjö, främling.

Walter Jag hade ett annat motiv också, fru Catherick.

Mrs Catherick Jag tänkte väl det. Låt höra.

Walter Er dotters död...

Mrs Catherick Vad dog hon av?

Walter En hjärtsjukdom.

Mrs Catherick Nåväl. Fortsätt.

Walter Er dotters död har utnyttjats till att skada en mycket nära vän till mig genom två herrar av vilka den ena är Sir Percival Glyde.

Mrs Catherick (oberörd) Jaså?

Walter Ni kan undra hur er dotters död sålunda kan utnyttjas till att skada andra...

Mrs Catherick Inte alls. Det angår bara er. Ni är intresserad av mina affärer. Jag är inte intresserad av era.

Walter Då kan ni undra varför jag alls nämner detta för er.

Mrs Catherick Ja, det undrar jag.

Walter Jag nämner det för att jag ämnar ställa Sir Percival Glyde till svars för vad han har gjort mot mina vänner och mot er dotter.

Mrs Catherick Och vad har jag att göra med det?

Walter Ni känner till något om Sir Percivals förflutna som kan vara till hjälp i mitt uppsåt.

Mrs Catherick Är det något särskilt ni har i tankarna?

Walter Jag refererar till en tid när er make var klockare i Gamla Welmingham innan er dotter föddes.

Mrs Catherick (visar för första gången någon sinnesrörelse, börjar mekaniskt släta ut sin svarta sidenklänning) Vad vet ni om det?

Walter Allt vad mrs Clements berättat för mig.

Mrs Catherick Så ni vill åt Sir Percival Glyde, och ni tror ni kan få hjälp av mig därmed. Ni tror att jag är en fallen kvinna som genom årtionden av vanrykten om mig skulle sänka mig till vilken nedrighet som helst. Ni tar fel. Under dessa årtionden har jag stannat kvar och kämpat och byggt upp en oomkullrunkelig respektabilitet som jag vägrar avstå ifrån. Ni kommer hit och snokar i mina affärer med min dotters död som förevändning och tror er därmed kunna utnyttja mig för era syften. Ni tar fel. Självaste prästen här lyfter på hatten för mig.

Walter (hämtar sig) Jag kom hit för att jag trodde ni om någon skulle ha anledning till ännu större rättelse gentemot Sir Percival Glyde än jag. På grund av er dotters död trodde jag att ni om någon kvinna i England skulle kunna och ha rätt att hjälpa mig krossa den mannen.

Mrs Catherick (lägre) Ni får krossa honom på egen hand. Kom sedan tillbaka och hör vad jag har att säga.

Walter (efter en paus) Litar ni inte på mig?

Mrs Catherick Nej.

Walter Är ni rädd för Sir Percival Glyde?

Mrs Catherick (med stigande sarkasm) Sir Percival är en högt uppsatt man. Han är ju baron och en man av väldiga egendomar och kommer av en fin gammal familj, särskilt genom sin mor. Kolla upp hans mor, och ni skall få se vem han egentligen är. Javisst, han kan skrämmas, han kan hota, han har ju position och hela samhället på sin sida, han står ju automatiskt höjd över alla misstankar genom sin behörighet i etablissemanget, så han har rätt att skrämma livet ur vem som helst. Min dotter var bara en av dem. Men även hon hade en moder.

Walter Jag tror inte att ni bedrog er man med honom och att han blev er dotters far.

Mrs Catherick (reser sig rasande) Hur vågar ni säga något om Annes far! Hur vågar ni spekulera i vem som kan ha varit hennes far och vem inte!

Walter Sir Percivals hemlighet har inte med er dotter att göra. Den föddes inte med er dotter, och den har inte försvunnit med er dotters bortgång. Den lever fortfarande och hotar honom med något värre än till livet. Det var inte hemliga kärleksmöten ni hade där i sakristian till er gamla kyrka när er make överraskade er i kyrkans innersta heligaste rum....

Cartherick (chockad, sätter sig igen)

Walter Vågar ni fortfarande inte tro på mig?

Catherick (matt) Ja.

Walter Kör ni fortfarande ut mig?

Catherick Ja. Och kom aldrig mera tillbaka.

Walter Det kan komma nyheter om Sir Percival som ni inte väntar er, och i så fall kommer jag tillbaka.

Catherick Det kan inte komma några oväntade nyheter om honom – utom en. Det skulle vara nyheten om hans död. *(släpper honom med blicken och blir frånvarande, som om Walter inte längre fanns. Denne avlägsnar sig. Mrs Catherick blir åter hård och okänslig.)*

Scen 2. Sakristian i kyrkan i Gamla Welmingham.

(Man hör någon otåligt och klumpigt fumla med låset. Slutligen bryter han sig in.)

Det är Sir Percival Glyde i nästintill upplösningstillstånd.)

Percival Den där förbannade Walter Hartright! Det är han som har förstört mitt liv! Min fru hade aldrig stuckit upp om inte han hade funnits! Näväl, ännu kan allting räddas. Det gäller bara att finna den där förbannade kyrkoboken och riva ut

sidan. Det borde jag ha gjort från början, men aldrig anade jag att kvinnor kunde vara så hopplöst avgrundsaktigt trolösa! Den där förbannade karingen Catherick och hennes ohängda dotter! Näväl, hon är död nu, men modern, det ludret, lever fortfarande. Och den där förbannade Walter Hartright har snokat reda på henne! Fan vet hur mycket hon kan ha avslöjat, men jag kan fortfarande jävlas med henne. Hon har aldrig trotsat mig utan att jag kunnat låta henne svida för det. Fan också! Var är de där förbannade kyrkoböckerna? (*rumsterar i panik i sakristian*) Jag ser inte. Här är för mörkt. Mitt ljus räcker inte till. Du har väl låst dörren bakom dig, Percival, så att ingen Walter Hartright kan komma in och störa dig? Bara jag kan förstöra beviset är jag utom all fara. Mina föräldrar var oskyldiga. De levde bara naturligt tillsammans utan att gifta sig, och vad fan ska man egentligen behöva gifta sig för? Vad är äktenskapet utom en förbannelse? Men de tänkte inte på att en oäkta son inte kunde arva sin far, hans titlar och egendomar. Därför måste jag förfalska deras äktenskap i den där förbannade kyrkboken, bara jag hittar den nån gång! Var är den? Fru Catherick visste var den låg, öppen och tillgänglig för alla, men jag ser fan ingenting i det här mörkret! Var inte vårdslös, Percival! Riv inte ner allting! Riv inte ner allt vad du byggt upp! Allt har lyckats för dig hittills. Du lurade fru Catherick, den skatan, med din charm och presenter till att låna dig nyckeln till sakristian, så du kunde komma åt kyrkboken och förfalska dina föräldrars äktenskapsattest, så att du kunde ta över din fars titlar, pengar och egendomar, så att du sedan inte behövde henne längre utan kunde skrota henne, varpå hennes förbannade man, den där klockaren, kom på oss och ställde till med skandal och ställde henne på bar backe! Då blev hon farlig för dig, men jag fixade henne. Hon fick ett ansenligt kvartalsunderhåll på villkor att hon förblev här i den här hålan för alltid och aldrig fick lämna den utan mitt lov, men så fick hon den där satans jäntan, som blev ännu värre! I hela mitt liv har jag haft dem runt halsen som utpressare, men nu är åtminstone jäntan död. Du var ett geni, Fosco, som så fort du såg henne kom på idén att hon kunde få gälla som min fru! Det var det bästa jag någonsin gjort i mitt liv! Jag fick tjugotusen pund av hennes pengar, och du fick tiotusen genom din fru, bara för att vi lät Anne Catherick dö som Laura, den värdelösa satmaran! Ju vackrare, mer begåvade och högre utbildade kvinnor är, desto besvärligare och omöjligare är de för en man att kunna dra nytta av, men Laura blev åtminstone nyttig som död, medan hon ändå fick fortsätta spöka som Anne Catherick... Äntligen, där är boken! Det gäller bara att snabbt riva ut den rätta sidan och förstöra den... Gör det snabbt, innan någon kommer och upptäcker att det spökar i sakristian... Men vad är detta?

(Ett sken har börjat tilltaga bakom honom ute till höger. Han vänder sig om och blir fullständigt lamslagen av fasa.) Anne Catherick!

Anne Jag kände aldrig till din hemlighet, Percy, men kan fortfarande skrämna dig från vettet med den fastän jag är död.

Percival Vad menar du? Sade din mor inte hemligheten till dig?

Anne Hon bara antydde att det fanns en hemlighet, vilket jag tog fasta på. Jag var inte så dum som ni trodde. Jag låtsades veta din hemlighet, fastän jag aldrig visste mer än att den hemlighet du hade kunde ruinera ditt liv.

Percival Så alla mina förföljelser av dig var förgäves?

Anne Det var det jag ville tala om för dig innan du nu skall dö. Ja, du tvingade min mor att låsa in mig på sinnessjukhus bara för att du trodde att jag visste din hemlighet. Jag visste att du var värdelös, men jag visste inte att din hemlighet där i kyrkböckerna, din förfalskning av din fars obefintliga äktenskap, bekräftade och bevisade din totala värdelöshet. Sir Percival, du har offrat en rad kvinnor på din väg bara för att främja din egen värdelöshet.

Percival Men du är ju död, din förbannade fantom, din häxa, ditt luder, ditt dårhushjon, dotter av en häxa och satmara och fallen kvinna...

Anne Snubbla inte över epiteten, Sir Percival Glyde.

(Glyde snubblar och välter ljuset, som genast börjar sprida elden.)

Percival Hjälp! Hjälp!

(Han får panik. Scenen vrids ut till höger och visar en annan man till vänster utanför kyrkan:

Walter Hartright och sakristanen.)

sakristanen Någon är där inne.

Walter Det är han själv. Han kommer inte ut. Han har låst in sig själv.

sakristanen Det där låset! Det bråkade alltid.

Percival (på insidan, fumlar med låset, får det inte att fungera) Hjälp! Hjälp!

Walter Kan vi slå in dörren?

sakristanen Omöjligt. Den är av ek.

Walter Och det finns ingen annan ingång?

sakristanen Bara inifrån kyrkan, men det är i den delen av sakristian elden har börjat. Han kan aldrig ta sig ut den vägen.

Walter Taket då?

sakristanen Det är enda möjligheten.

Percival (på insidan, får inte upp låset) Hjälp! Hjälp!

sakristanen (begrundande) Han stal nyckeln för att bryta sig in i sakristian och lyckas så låsa in sig själv och sätta eld på sakristian. Vad i all världen ville han in dit för?

Walter Kyrkböckerna! Han ville förstöra en förfalskning han själv gjort i dem. Jag upptäckte den igår när jag jämförde boken med er företrädares kopia...

sakristanen Vem är det?

Walter Sir Percival Glyde, baron.

sakristanen Du store tid!

Percival (innanför, hostande, rosslande och halvkvävd, har gett upp) Hjälp! Hjälp!

Walter (ropar) Håll ut, Sir Percival! Vi försöker genom taket!

Percival (lamslagen av fasa) Walter Hartright! *(ryggar tillbaka, snubblar baklänges in i flammorna, ger upp ett utdraget skri av fasa och smärta. Man hör Anne Catherick skratta för första gången i sitt liv.)*

sakristanen Jag är rädd att det är för sent. Flammorna har tagit över.

Walter Här kommer äntligen brandkären.

(Dessa kommer störtande in och börjar arbeta effektivt alla på en gång.)

sakristanen Han hörs inte mer.

Walter Han kan ligga medvetslös. Han kan klara sig.

sakristanen Knappast. Det skriet vi hörde var ett dödsskri.

Walter Tyvärr tror jag ni har rätt. Jag är rädd att han har kommit undan.

sakristanen Menar ni att han hade tur som fick dö förrän lagen nådde honom?

Walter Jag misstänker att en högre lag än vår jordiska hann före och verkställde straffet genast.

sakristanen Ni dömer honom hårt.

Walter Han var redan dömd.

(Några brandmän har lyckats släpa ut Sir Percivals lik.)

brandkapten Får vi be er identifiera denne man?

sakristanen Inte jag. Jag har aldrig sett honom förut.

brandkapten (till Walter) Ni då?

Walter Inte jag heller.

brandkapten Varför försökte ni då rädda honom?

Walter Han blev en del av mitt liv genom att han gifte sig med den jag älskade och vållade en som jag tagit som min skyddslings död, men jag fick tyvärr aldrig träffa honom öga mot öga förrän nu.

brandkapten Vi måste få honom ordentligt identifierad.

Walter Jag beklagar. Jag är färdig med honom. (*går*)

brandkapten Han hade tydligen en historia att berätta om detta.

sakristanen En historia fullständigt obegriplig i så fall för alla utom för honom. Vi lär få höra den vid likbesiktningsförhöret.

Scen 3. Greve Foscos hem.

(*En tjänare kommer in med ett kort där Fosco sitter vid sitt skrivbord.*)

Fosco (läser kortet) Vad vill han?

tjänaren Han sade inte sitt ärende.

Fosco Fråga efter hans ärende då.

tjänaren Det gjorde jag.

Fosco Nå?

tjänaren Han sade att ingen annans öron än era fick höra det.

Fosco (begrundar, suckar) Nå, visa in honom då. (*Tjänaren går.*)

Vad tusan vill han? Det är jag som har hotat dem, jag har visat därhusläkaren deras hus medan de stod lamslagna i fönstret och såg oss, och så kommer han själv hit. Är det då inte jag och jag ensam som alltid haft initiativet i denna sak?

(*Tar fram en pistol ur skrivbordslådan som han laddar och lägger tillbaka för att ha tillgänglig, ägnar sig sedan åt sina vita möss i buren*) Vad skall jag göra med dessa stackars människor? Släppa dem fria? Inte så länge det är roligt att leka med dem. (*pjoskar med mössen, när tjänaren visar in Walter*)

tjänaren Walter Hartright, herr greve.

Fosco (reser sig artigt men formellt och sträcker fram handen) Fastän vi känt varandra så länge har vi aldrig träffats.

Walter Herr greve, jag har inte kommit hit för att hyckla falsk vänskap med er.

Fosco (tar genast bort handen) Då så. Varför har ni då uppsökt mig?

Walter Det gäller våra gemensamma affärer.

Fosco Vi har inga gemensamma affärer.

Walter Jo, det har vi. Den kvinna ni utsatt för komplotten att få henne inspärrad på ett sinnessjukhus fastän hon var helt frisk för att utge henne för en annan kvinna vars död ni vållat, är nu min hustru.

Fosco (med begrundande respekt) Sää. Vill ni inte åtminstone sätta er och slappna av? Det kan hända att vi trots allt har mycket att tala om.

Walter Ja. Och jag ämnar inte lämna detta rum förrän allt är avklarat. (*sätter sig*)

Fosco Bra. Då kan vi talas vid som män. (*reser sig och går till dörren och läser den*) Låt oss då göra oss säkra på att vi inte blir störda. (*sätter sig igen till rätta, till synes avslappnad, och sätter fingertopparna mot varandra.*)

För det första, er hypotes verkar något fantastisk och räcker inte långt utan faktiska bevis som kan överbevisa bevisen för Lady Glydes död. För det andra mördade jag inte Anne Catherick. Hon dog en naturlig död.

Walter Jag sade inte att ni mördade henne. Jag sade att ni vållade hennes död. Ni skrämde ihjäl henne.

Fosco Hon hade svagt hjärta. Hon hade dött av sin hjärtsjukdom i varje fall.

Walter Om hon inte dött av brustet hjärta, hade ni då låtit henne leva? Hur hade ni då kunnat genomföra er komplott?

Fosco Där har ni mig. Nej, jag hade inte låtit henne leva. Hon var en olycklig människa, och jag hade avlivat henne med samma lätta barmhärtighet som jag befriar en sjuk mus från hennes plågsamma liv. Men faktum kvarstår att Anne Catherick dog en naturlig död. Och hur kan ni bevisa att det inte var Lady Glyde?

Walter Enkelt. Herr greve, er komplott sket sig från början genom att Anne Catherick lämnade livet, troligen frivilligt, en dag för tidigt. Enligt dödscertifikatet avled Lady Glyde den 26 juli medan Lady Glyde ännu befann sig på Blackwater Park, som hon inte lämnade förrän den 27 juli. Kusken som körde henne kommer ihåg både henne och er. Hans namn är John Owen och kan när som helst kallas som vittne.

Fosco Jag måste gratulera er till att skickligt ha lyckats finna vår genialiska kupps enda svaga punkt. Ni har rätt. Anne Catherick dog en dag för tidigt, vilket höll på att fullständigt spolia våra planer, men vi var desperata. Vi behövde pengar till varje pris, och de var endast tillgängliga genom lady Glydes död. Genom vår genialiska kupp räddade jag hennes liv, ty Sir Percy, den grovhuggaren, hade helst sett henne död på riktigt. Han var helt färdig, och alla de tjugo tusen punden han ärvde efter sin fru gick till hans kreditorer. Hon kan inte få en penny tillbaka.

Walter (med förakt) Vi är inte intresserade av pengar.

Fosco (uppskattande) Den sanna konstnären!

Walter Det enda som intresserar oss är Lauras upprättelse.

Fosco Hur tänker ni åstadkomma den utan en rättegång som ni inte har råd med?

Walter Genom er.

Fosco Och varför skulle jag hjälpa er?

Walter Det är er enda chans. I detta land kan man bli hängd för vad ni har gjort. Och jag lovar er, att om ni förblir här kommer vi aldrig att ge oss förrän ni och er komplott är fullständigt avslöjad och lagligt straffad. Jag erbjuder er en förlikning, men på vissa villkor.

Fosco Vad har ni att erbjuda?

Walter Jag ger er möjlighet att lämna landet med er grevinna för gott och att behålla vad hon ärvde efter lady Glyde, om ni skriver ner en full bekännelse här och nu av hela komplotten.

Fosco (nästan beundrande) Ni är en överraskningarnas man, Walter Hartright. Jag hade aldrig några höga tankar om er, men för varje nytt steg ni har tagit för att försvara er nuvarande hustrus ära har jag fått högre tankar om er. Den överenskommelse ni erbjuder är rimlig och storsint. Genom era undersökningar har ni lyckats punktera vårt företag, jag måste erkänna mig schack matt, det är lika bra att erkänna nederlaget genast, och det är ingen idé att förlänga striden med lagliga förhandlingar. Jag accepterar ert erbjudande och hoppas därmed att ni kan acceptera mig som en likvärdig gentleman. Jag ville aldrig vare sig lady Glyde eller Anne Catherick något ont. Min vän Percival, som jag hade ansvar för på livstid genom att jag en gång räddat hans liv i Rom, drumlade på som en tjurskallig buse, och alla mina ansträngningar gick ut på att dämpa hans framfart och minimalisera skadorna. Jag räddade Marian Halcombes liv, när hon ådrog sig tyfus genom en inkompetent husläkares diletantiska slarv. Jag räddade lady Glydes liv med att låta henne bli Anne Catherick. Jag kunde tyvärr inte rädda livet på Anne Catherick, vars liv Percival redan hade förstört. Vem var hon egentligen?

Walter Det har visat sig att hon var halvsyster till både Marian Halcombe och Laura.

Fosco Det förklarar saken. Så lady Glyde och Anne Catherick hade samma far?

Walter Ja. Och Laura var alltid särskilt lik sin far.
Fosco Jag kunde inte heller rädda livet på Percival, vilket jag har hört att ni försökte göra. Jag ber att få tacka er i efterhand, men så här i efterhand tror jag inte hans liv var mycket att rädda. Han kanske rentav kom billigt undan.
Walter Precis min mening. Hade han klarat sig hade han fått ett mycket värre slut som ruinerad och vanärad och mer därtill.
Fosco Så ni beklagar att ni inte kunde rädda livet på honom.
Walter Nej.
Fosco Nåväl. Vi är överens. Jag skall skriva en utförlig redogörelse för hela människoförväxlingen och sedan lämna landet med min hustru och hennes pengar, vilket jag tackar för. Ni låter oss komma billigare undan än Sir Percival.
Walter All min åstundan är att ge Laura ett anständigt liv i säkerhet som min hustru.
Fosco Ett ädlare syfte kunde ni inte ha med ert liv. Min komplimang. Får jag inte göra ett nytt försök att utsträcka min hand till er, som tecken på vår överenskomna affär? (*sträcker fram handen på nytt*)
Walter Nåväl. (*fattar den*)
Fosco Det blir en lång väntan för er, ty det är en lång historia ni ber mig formulera. Får det inte lov att vara lite kaffe?
Walter Om ni skall skriva länge kan ni behöva det själv.
Fosco En riktig synpunkt. Håller ni mig sällskap?
Walter Jag är så illa tvungen.
Fosco Alltså är vi överens. Det gläder mig, Walter Hartright, att vi ätligen fick träffas till slut. På det här sättet kanske vi rentav kan lämna varandra under ömsesidig uppskattning. (*reser sig, går till dörren, läser upp den och överraskar grevinnan vid nyckelhålet.*)
 Jag hoppas du inte har missat något av vårt skvaller, Eleanor. Vi skulle vara mycket tacksamma för en kanna kaffe. Vi har bara inlett vårt samarbete, och det blir en lång historia.
grevinnan Jag skall säga till om kaffet genast. (*avlägsnar sig snabbt.*)
Fosco (*slår sig ner, nu helt avslappnad, med fingertopparna mot varandra.*)
 Det kan bli en hel roman, eller hur, Walter Hartright?

Ridå.

Pelling, 12.11.2006

William Wilkie Collins (1824-89), en god vän till Charles Dickens som han samarbetade med under 20 år, var den egentliga skaparen av detektivromanen, när han skrev "*The Woman in White*" (1860), som ännu idag framstår som kanske den största och bästa detektivromanen någonsin. Han skrev ett tjugotal romaner, men tyvärr förföll han till opiummissbruk under de sista 27 åren av sitt liv, under vilka hans kvalitet som författare ständigt urartade. Han var aldrig gift.

I denna dramatisering är det naturligtvis avsikten att Anne och Laura skall spelas av samma skådespelerska.